PRGI (RNI) Regd. No.42998/1985

ਦਫਤਰ : 104, ਡੀ. ਐਸ. ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ., ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼ 1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਫੋਨ : 41503144

ਫੈਕਸ-011-23353936

email:educatord@gmail.com

ਰੋਜ਼ਾਨਾ

www.dailyeducator.in

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ

ਐਜੂਕੇਟਰ

ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages : 8

Chief Editor : Harpreet Singh ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਸਾਲ/YEAR 41

ਅੰਕ ਨੰ/Volume No.:87

ਸੋਮਵਾਰ, 30 ਮਾਰਚ 2026

Monday, 30 March 2026

ਮੁੱਲ : 2/- ਰੁਪਏ

Price-Rs. 2/-

THE DAILY EDUCATOR NEW DELHI

ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਛਪਣ ਵਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ

ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਉਪਰਾਜਪਾਲ ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 243ਵੇਂ ਦਿੱਲੀ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਲਾਲ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੈਦਾਨ ਵਿਖੇ ਬਹੁਤ ਧੂਮਧਾਮ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਆਤਮਿਕ ਰੰਗਾਂ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਰੰਭ ਹੋ ਗਏ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ, ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਅਟੱਲ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਰੂਪ ਬਖ਼ਸ਼ਿਆ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਮਾਹੌਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਰਸ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉਠਿਆ।

ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਉਪਰਾਜਪਾਲ ਸ. ਤਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਮੇਤ ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ, ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜੱਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਫਤਿਹ ਦਿਵਸ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਯਾਦਗਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਆਤਮਿਕਤਾ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੀ ਮਹਾਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਮਨਾਉਣਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਲਈ ਮਾਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਇਕ ਅਹਿਮ ਮਾਧਿਅਮ ਵੀ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸੰਕਟ ’ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਨਾ ਕਰਨ ਰਾਜਸੀ ਦਲ: ਮੋਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ‘ਮਨ ਕੀ ਬਾਤ’ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ 132ਵੇਂ ਐਪੀਸੋਡ ਵਿੱਚ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ’ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ’ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤ ’ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 140 ਕਰੋੜ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਉੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਬਣਾਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕਜੁੱਟ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉੱਭਰ ਰਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ’ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਖੰਡ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਘਟਾਓ, ਮੋਟਾਪੇ ਨੂੰ ਦੂਰ ਭਜਾਓ: ਪੀ.ਐੱਮ. ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਯੋਗ ਦਿਵਸ ਚ ਹੁਣ 100 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਬਚਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ’ਚ ਯੋਗ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਆਕਰਸ਼ਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐੱਮ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਫਰੀਕਾ ਦੇ ਜਿਬੂਤੀ ’ਚ ਅਲਮਿਸ ਨਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਅਰਵਿੰਦ ਯੋਗ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਯੋਗ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੀ.ਐੱਮ. ਮੋਦੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੰਟਾਗ੍ਰਾਮ ਕੰਟੈਂਟ ਕ੍ਰਿਏਟਰ ਯੁਵਰਾਜ ਦੂਆ ਦੇ ਪੋਸਟ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯੁਵਰਾਜ ਦੂਆ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਖੰਡ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਪੀਐੱਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡ ਦਾ ਸੇਵਨ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਖਾਣੇ ਦੇ ਤੇਲ ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਮੋਟਾਪਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਚ ਮਦਦ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਹਰਾਇਆ ਕਿ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਅਪਣਾਉਣਾ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਅਤੇ ਯੋਗ ਇਸ ਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ, ਉਹ ਹੁਣ ਬਦਲੇਗਾ: ਪੀ.ਐਮ.

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਅੱਜ ਕੇਰਲਾ ਦੌਰੇ ’ਤੇ ਗਏ। ਪੀ.ਐਮ. ਮੋਦੀ ਨੇ ਕੇਰਲ ਦੇ ਪਲੱਕੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀ.ਐਮ. ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,ਮੈਨੂੰ ਕੇਰਲਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਊਰਜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਰਲਾ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਵਧਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ, ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਧਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਅੱਜ ਤੁਹਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ, ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮੌਜੂਦਗੀ... ਇਹ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲਮ ਦਾ ਮੂਡ ਹੁਣ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਲਹਿਰ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,ਕੇਰਲਮ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਆਰਥੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦੋ ਮੁਖੌਟਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਹਨ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕਾਂਗਰਸ। ਇੱਕ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਮਹਾਂ-ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ, ਇੱਕ ਫ਼ਿਰਕੂ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਮਹਾਂ-ਫ਼ਿਰਕੂ। ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਲਈ ਹੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਰਲਮ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਭਾਜਪਾ-ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਕੇਰਲਮ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰੇਗੀ, ਵਿਕਸਿਤ ਕੇਰਲਮ ਬਣਾਏਗੀ... ਇਹ ਮੋਦੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਪੀ.ਐਮ. ਨੇ ਕਿਹਾ, ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. , ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕੁਕਰਮਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ, ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਖੋਖਲੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਰਸਤਾ ਚੁਣਿਆ। ਜੇਕਰ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀਂ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਘੁਟਾਲਿਆਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ,ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ, ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀ 2 ਟੀਮ ਹੈ; ਉੱਥੇ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ, ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਤੇ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੀ 2 ਟੀਮ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਆਪਸੀ ਦੋਸ਼-ਪ੍ਰਤੀਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਡੀ.ਐਫ. ਅਤੇ ਐਲ.ਡੀ.ਐਫ.—ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਹੀ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਰਲਮ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਹੀ ਇਕਲੌਤੀ ਇੱਕਜੁੱਟ ਟੀਮ ਹੈ। ਕੇਰਲਮ ਵਿੱਚ ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ.-ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਾਸ ਕਰੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕੇਰਲਮ ਬਣਾਵਾਂਗੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਮੋਦੀ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਹੈ। ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ, ਉਹ ਹੁਣ ਬਦਲੇਗਾ। ਹੁਣ ਕੇਰਲਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ।

ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ’ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਸਖ਼ਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ’ਚ ਪੀੜਤ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ’ਸਖ਼ਤ ਨਿਖੇਧੀ’ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ’ਚ ਪੀੜਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਜਸਟਿਸ ਸੰਜੇ ਕਰੋਲ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਐੱਨ. ਕੋਟਿਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ 2018 ਦੇ ’ਨਿਪੁਨ ਸਕਸੈਨਾ’ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਜਿਸ ’ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਿੰਟ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਪੀੜਤ ਦਾ ਨਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਉਜਾਗਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕੇ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਅਫਸੋਸ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ’ਚ ਇਹ ਨਿਯਮ ਕਾਫੀ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਵਹਾਰ ’ਚ ਇਸ ਦੀ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ। ਅਦਾਲਤ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਡੂੰਘੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੰਕ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕੀਤੀਆਂ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਇਕ 9 ਸਾਲਾ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਹੋਏ ਜਬਰ-ਜ਼ਿਨਾਹ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਉਲਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਜਤਾਈ ਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ’ਚ ਪੀੜਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਮ ਗਵਾਹ ਵਾਂਗ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ 1983 ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.) ’ਚ ਧਾਰਾ 228ਏ ਇਸੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜੋੜੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਕਲੰਕ, ਬਾਈਕਾਟ ਅਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੀੜਤਾ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜਨਤਕ ਹੋਣਾ ਉਸ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਲਈ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ।

ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ’ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਲਈ ਆਈ.ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) : ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਮੰਤਰੀ ਸਮੂਹ ਆਈ.ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਕਾਰਤਵਯ ਭਵਨ-2 ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਿਰਮਲਾ ਸੀਤਾਰਮਨ, ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਰੇਨ ਰਿਜੀਜੂ; ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ; ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ; ਰਸਾਇਣ ਅਤੇ ਖਾਦ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਜਗਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨੱਡਾ; ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਜੋਸ਼ੀ; ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਵਾਬਾਜ਼ੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿੰਜਾਰਾਪੂ ਰਾਮਮੋਹਨ ਨਾਇਡੂ; ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ (ਸੁਤੰਤਰ ਚਾਰਜ), ਡਾ. ਜਿਤੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।ਆਈ.ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਹੋ ਰਹੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ’ਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ, ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਸੱਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਮੁੱਖ ਖੇਤਰੀ ਮੁੱਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੀਤੀਗਤ ਉਪਾਵਾਂ ਦੀ ਰੂਪਰੇਖਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਨੇ EGoS ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ, ਮੱਧਮ ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣ, ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਨੀਤੀਗਤ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸਾਰੂ ਸੁਝਾਅ ਵੀ ਮੰਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹੇ।ਆਈ.ਜੀ.ਓ.ਐਮ. ਨੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ, ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਨੀਤੀਗਤ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ’ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਾਂ ’ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ’ਤੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮੰਤਰਾਲੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਲਾਹਾਂ ਨੂੰ MIB WhatsApp ਚੈਨਲ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਅਫਵਾਹਾਂ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਜਾਅਲੀ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

2,500 ਅਮਰੀਕੀ ਮਰੀਨ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਖੇਤਰ ’ਚ ਪੁੱਜੇ

ਦੁਬਈ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਮਹੀਨੇ ਭਰ ਚੱਲੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ, ਲਗਭਗ 2,500 ਅਮਰੀਕੀ ਮਰੀਨ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 82ਵੀਂ ਏਅਰਬੋਰਨ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 1,000 ਪੈਰਾਟਰੂਪਰ, ਜੋ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਤਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਠਿਕਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਪੱਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹਨ, ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਜ਼ਮੀਨੀ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ, ਈਰਾਨ ਨੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਈਰਾਨ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਈਰਾਨੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕੈਂਪਸਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਰੈਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗਾਰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ,ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ 30 ਮਾਰਚ, ਸੋਮਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ (ਈਰਾਨੀ) ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਈਰਾਨੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੇ, ਜੋ ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਮਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਏ ਹਨ। ਇਹ ਟਕਰਾਅ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਾਦ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਵਾਈ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਣਨੀਤਕ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਲਗਾਤਾਰ ਈਰਾਨ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਈਰਾਨ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀ ਖਾੜੀ ਅਰਬ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 3,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ। ਤਹਿਰਾਨ ਵਿੱਚ ਚਸ਼ਮਦੀਦਾਂ ਨੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ 11,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਈਰਾਨੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਈਰਾਨ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਵੱਲ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਦਾਗੀਆਂ। ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਵਾਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਨੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਅਤੇ ਡਰੋਨਾਂ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਗਾਜ਼ਾ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਸਮੇਤ ਛੇ ਫਲਸਤੀਨੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇੱਕ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਜੇ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਖਣੀ ਸ਼ਹਿਰ ਖਾਨ ਯੂਨਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਸਿਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਤੁਰੰਤ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਨਹੀਂ ਆਈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਇੱਕ ਸੈਨਿਕ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ‘ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ’ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ: ਮਮਤਾ

ਪੁਰੂਲੀਆ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵੱਲੋਂ ਤ੍ਰਿਣਮੂਲ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਆਸੀ ‘ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ’ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਤਿੱਖਾ ਪਲਟਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੁਰੂਲੀਆ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੋਣ ਰੈਲੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਮਮਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਦ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ‘ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਰਨਾਮਿਆਂ’ ਲਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਾਖਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਮਮਤਾ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ‘ਲਕਸ਼ਮੀਰ ਭੰਡਾਰ’ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਮਮਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੇਕਰ ਭਾਜਪਾ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਈ, ਤਾਂ ਲੋਕ ਮੱਛੀ, ਮੀਟ ਅਤੇ ਅੰਡੇ ਨਹੀਂ ਖਾ ਸਕਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਧਾਰ ਯੋਜਨਾ (ਐਸ.ਆਈ.ਆਰ.) ਰਾਹੀਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 1.2 ਕਰੋੜ ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਤਬਾਹੀ

ਇਹ ਸਭ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਾਲ ਤਾਪਮਾਨ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵਧਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਮੌਸਮ ਲੰਮਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਸਰ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬਰਫ ਨਾਲ ਢੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਵੀ ਖਤਰੇ ਚ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਖਤਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਮਤੇ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਡੇਢ ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਸ ਮਤੇ ਤੇ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ।ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਗਰੀਬ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਤੇ ਪਾ ਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਛੁਪੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਦੇਸ਼ ਉਹ ਹਨ ਜੋ ਵਧੇਰੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਜੈਵਿਕ ਈਂਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੇ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦੇ ਵਿਕਲਪਕ ਸਰੋਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਵੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰਾਂ, ਦਫ਼ਤਰਾਂ, ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਾਹਨਾਂ ਜਾਂ ਗੋਦਾਮਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਡ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕਾਰਬਨ ਨਿਕਾਸੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਸਿਖਰ ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਕਟਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਤ੍ਹਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਕੰਕਰੀਟ ਨਾਲ ਢੱਕਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਸੋਖਣ ਦੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਾਧਨ ਸੁੰਗੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਾਤਾਨੁਕੂਲਿਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਤਾਪਮਾਨ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਪਰ ਲੋਕ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਤਰੀਕੇ ਅਪਣਾਏ ਜਾਣ ਤਾਂ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਵ ਧਦੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੇਟਰਿੰਗ ਸਾਧਨਾਂ ਤੱਕ, ਰਵਾਇਤੀ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਦਰਾਮਦ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਸਮ ਦੇ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ। ਬਿਨਾਂ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੇਕਾਬੂ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਗੈਸ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਗਰਮੀ ਹੋਰ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਠੰਢਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੁਝ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਪਲਾਂਟਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ ਬਾਹਰੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਧਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਲਵਾਯੂ ਉਥਲ-ਪੁਥਲ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਕਦੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ।

.ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਿਟਬੁਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸਲਾਂ ਦੇ ਕੁੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ 21 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੂਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਿਟਬੁੱਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਕਈ ਸੁਤੰਤਰ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਯਤਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮੂਹ ਹਨ ਪੀਪਲ ਫਾਰ ਐਥੀਕਲ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਆਫ ਐਨੀਮਲਜ (ਪੇਟਾ) ਇੰਡੀਆ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਅਨ ਐਨੀਮਲ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨਜ਼ (ਐਫਆਈਏਪੀਓ), ਸਮਾਯੂ, ਫੌਨਾ ਪੁਲਿਸ, ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਆਨ ਐਨੀਮਲ ਰਾਈਟਸ, ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਨੀਮਲ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ, ਸੰਸਥਾਨਮ ਅਭੈ ਦਾਨਮ, ਪੀਪਲ ਫਾਰ ਕੈਟਲ ਇਨ ਇੰਡੀਆ, ਸੀਤਲ ਛਾਇਆ ਟਰੱਸਟ, ਬਦਲੋ ਰੇ, ਔਸਧ ਦਾਨਮ, ਗਿਆਨ ਦਾਨਮ ਗੁਰੂਕੁਲ, ਹੋਲੀ ਕਾਉ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਕੇਪ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਕੰਪੈਸਨੇਟ ਲਿਵਿੰਗ, ਐਨੀਮਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਟਰੱਸਟ ਏਕਮਰਾ, ਸੈਕਰਡ ਅਰਥ ਟਰੱਸਟ, ਕੰਪੈਸਨ ਫਾਰ ਐਨੀਮਲਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਉਮੀਦ ਫਾਰ ਐਨੀਮਲਜ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਅਰਥਲਿੰਗਜ ਟਰੱਸਟ, ਅਤੇ ਦਇਆ ਅਸੀਮਤ ਪਲੱਸ ਐਕਸਨ। 2 ਮਈ ਨੂੰ ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ, ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਅਤੇ ਡੇਅਰੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ 12 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਸਰਕੂਲਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਈ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ 23 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਸਲਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਪਿੰਜਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਕੁੱਤੇ ਮਨੁੱਖਾਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਘਾਤਕ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿੱਟ ਬੁੱਲ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਪੇਟਾ ਇੰਡੀਆ ਐਡਵੋਕੇਸੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸੌਰਿਆ ਅਗਰਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ 'ਪਿਟਬੁੱਲ' ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਹੈ। ਪੇਟਾ ਇੰਡੀਆ ਐਡਵੋਕੇਸੀ ਐਸੋਸੀਏਟ ਸੌਰਿਆ ਅਗਰਵਾਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਨਵਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੂਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰੀਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੇ ਵੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਮਲਾਵਰ ਹੋਣ ਅਤੇ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਚਿੱਠੀ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਇੱਥੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਡੌਗਫਾਈਟਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਫੁਟੇਜ ਇੱਥੇ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਪਿੱਟਬੁੱਲ' ਅਤੇ ਸਮਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲੜਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਣਾ ਜਾਨਵਰਾਂ ਲਈ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਐਕਟ, 1960 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ, ਪਿਟਬੁੱਲ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਲੜਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਿਟ ਬੁੱਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦਰਦਨਾਕ ਸਰੀਰਕ ਵਿਗਾੜਾਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਨ ਕੱਟਣਾ ਅਤੇ ਪੂਛ-ਡੌਕਿੰਗ-ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੜਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੁੱਤੇ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਛ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਟਾਉਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਥੱਕ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਜਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਖਮੀ ਕੁੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ 80 ਮਿਲੀਅਨ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਬਿੱਲੀਆਂ ਪੀੜਤ ਹਨ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਭੀੜ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਆਸਰਾ-ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਬ੍ਰੀਡਰ ਬੇਲੋੜੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਨਸਲ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੁਆਰਾ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਅਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਮਲਾਵਰਤਾ, ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਜਬਾੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਯੂਕੇ ਵਿੱਚ 1835 ਵਿੱਚ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉੱਥੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿਟਬੁੱਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਫੜਾ-ਦਫੜੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2005 ਤੋਂ 2019 ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪਿੱਟਬੁੱਲਜ਼ ਨੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ 66% ਮੌਤਾਂ (346 ਮੌਤਾਂ) ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਅਤੇ ਰੋਟਵੀਲਰਜ ਨੇ ਉੱਥੇ ਕੁੱਲ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਦੇ 76% ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਨਸਲਾਂ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਘਾਤਕ ਹਮਲੇ ਆਮ ਹਨ। ਮਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 45 ਸਾਲਾ ਪ੍ਰਾਂਤਿਆ ਰਕਸ਼ਕ ਦਲ ਦਾ ਜਵਾਨ ਬਰੌਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਚੇਨਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਰੋਟਵੇਲਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਇੱਕ 5 ਸਾਲਾ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਗਾਜੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 15 ਸਾਲਾ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਗਾਜੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਗਾਜੀਆਬਾਦ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਨੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ 7 ਸਾਲਾ ਲੜਕਾ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਦੁਆਰਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ 1 ਸਾਲ ਦੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ 17 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਿੰਮ ਮਾਲਕ ਦੇ ਪਿੱਟਬੁੱਲ ਨੇ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੇਟਾ ਇੰਡੀਆ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਰੀਡਰ ਅਤੇ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਪਸ਼ੂ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2005 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 21 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 236 ਬਰੀਡਰ ਅਤੇ 488 ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸਨ ਅਤੇ 10 ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰਜਿਸਟਰਡ ਬਰੀਡਰ ਜਾਂ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਬੇਰਹਿਮੀ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਬੰਦਾ ਕੀਤਾ ਜ਼ੀਰੋ

ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਹਾਲ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਮਾੜਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਵੋਟਰ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਲਈ ਵੀ ਬੰਦਾ ਪੈਸੇ ਦੀਆਂ ਦੱਥੀਆਂ ਓਹਲੇ ਲੁਕ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਵੀ ਆਦਮੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਤੋਲਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਕਦੇ ਕਦੇ ਤਾਂ ਐ ਵੀ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਜੀ ਕਰਦਾ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਹੁਣ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਫਿਰ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨੇਤਾ ਸਭ ਨੂੰ ਨੋਟਾਂ ਦਾ ਖੜਾਕ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੰਦਾ ਪੈਸੇ ਦੇ ਭਾਰ ਥੱਲੇ ਦੱਬ ਕੇ ਸਾਹ ਘੜੀਸ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਦਾਖਲ ਸੱਤ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਜਲ ਕੇ ਸੜਨ ਨਾਲੋਂ ਮਨੁੱਖ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਜਿਸਬੇਬੀ ਕੇਅਰ ਨਿਊ ਬੋਰਨ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗੀ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ 'ਚ ਛੋਟੇ ਸਕੇ ਸੱਤ ਬੱਚੇ ਮਰੇ ਹਨ, ਉਸਦੀ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਫਾਇਰ ਬਿਰਗੇਡ ਦਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਨਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਕਸੀਜਨ ਰੀਫਿਲਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਕਸੀਜਨ ਸਿਲੰਡਰ ਜਮਾ ਕਰਕੇ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਛੋਟੇ ਸਿਲੰਡਰ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਭਰ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਢਿੱਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਭਰ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਖਾਂਤ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਵੇਲੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਡਾਕਟਰ ਛੇ ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾ ਕੇ ਭੱਜ ਗਏ। ਹਾਂ ਪਦਮ ਸ਼੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੈਂਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਜ਼ੋਖਮ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਬਚਾਇਆ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਪਰ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਸਾਡੇ 11 ਵਜੇ ਆਕਸੀਜਨ ਗੈਸ ਸਰੀ ਫਿਲਮ ਦੌਰਾਨ ਸਿਲੈਂਡਰ ਫਟਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਇਕ ਕਰਕੇ 14 ਸਿਲੈਂਡਰ ਫਟੇ ਤਾਂ ਅੱਗ ਨੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਲਿਆ, ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਨੇ ਕਈ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ। ਆਪਣੀ ਕਾਰ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬੈਠੇ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸੜ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਸਮੇਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖਿਆ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਜਕੋਟ ਦੇ ਇੱਕ ਗੇਮਿੰਗ ਜ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਅਗਨੀਕਾਂਡ ਵਿੱਚ 27 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1997 ਦੇ ਉਪਹਾਰ ਸਿਨੇਮਾ ਕਾਂਡ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਭੁੱਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇਹ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹ ਘੁਟਣ ਅਤੇ ਭਗਦੜ ਮਚਣ ਨਾਲ 59 ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਗੰਭੀਰ ਫੱਟੜ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਮੁਲਕ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਤਖ਼ਸ਼ਲਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਅਗਨੀ ਕਾਂਡ ਦੌਰਾਨ 22 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੋਰਬੀ ਦੇ ਝੂਲਦਾ ਪੁੱਲ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ 135 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਢਾਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀ ਡੱਬਵਾਲਾ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ 442 ਲੋਕ ਜਿਊਂਦੇ ਸੜ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 258 ਸਕੂਲੀ ਬੱਚੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਦਰਦਮਈ ਘਟਨਾਵਾਂ ਭੁਲਾਇਆਂ ਵੀ ਭਲਾਈਆਂ ਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਪਰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਪੀੜਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਮਨੋਵਿਰਤੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਨੁੱਖ ਪੈਸੇ ਮੂਹਰੇ ਬੌਣਾ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੱਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਕਰੀਏ ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਗੇਮ ਜ਼ੋਨ ਦੀ ਖਾਮੀ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਗੇਮ ਜ਼ੋਨ ਕੋਲਡ ਨਾ ਤਾਂ ਢੁਕਵਾਂ ਸਾਜੋ ਸਮਾਨ ਮੌਜੂਦ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਲਗਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਰੇਆਮ ਮਨੁੱਖੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਗੁਜਰਾਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲਿਆ ਹੈ।ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਨਵਜੰਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਿਰੇ ਦੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਫਾਇਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਦੂਰ ਨਾ ਜਾਈਏ ਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਪੀਜੀਆਈ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਦੇ 17 ਵਿਭਾਗਾਂ ਕੋਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਫਾਇਰ ਸੇਫਟੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦੀ ਪੋਲ ਖੋਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਰੀਜ਼ ਦਾਖਲ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਦੇ ਢੁਕਵੇਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਉੱਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਕਰੋੜਾਂ ਅਰਬਾਂ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਨਿਗੂਣੀ ਜਿਹੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹੋ ਹਾਲ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਅਦਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਜੂਸੀ ਕਰਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜੇਬ ਕੱਟਣ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੈਂਚੀ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਗੇਮ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਛੇ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵੀ ਹੋ ਗਈ ਪਰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿਛਲੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਨਣ ਲਈ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੋਈ ਢਿੱਲ ਮਿੱਠ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਰ ਰਸੂਖ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜਾਨ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਵੀ ਅਫਸੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਡੱਬਵਾਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਗ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਪਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਕੱਲ ਸ਼ਾਪ ਮਾਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੁਖਤਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਨਿਰੀਖਣ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਪੈਸੇ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਖਾਨਾ ਪੂਰਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਨ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਫਾਈਲਾਂ ਉੱਤੇ ਧੂੜ ਜੰਮ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡੀ.ਜੇ. ਦਾ ਸ਼ੋਰ: ਇੱਕ ਗੱਲ ਜੋ ਮਨ ਲੱਗੇ

ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਹਰ ਸੂਝਵਾਨ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਧੁੰਨ ਵਿਚ ਮਸਤ ਹੈ। ਪਰ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਖਿਆਲ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਗਾਨੇ ਬੁੰਨੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਮਸਲਨ, ਵਿਆਹਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਵੱਜਦੇ ਡੀਜੇ ਦੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਤਾਂ ਹੈ,ਪਰ ਕੋਈ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦਾ ਇਹ ਸਮਾਂ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਵੱਜਦੇ ਡੀਜੇ ਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਗੀਤ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ, ਸ਼ੋਰ-ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੀ ਸਿਖਰ ਹੋ ਨਿਬੜਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਬਹੁਤ ਧੂੰਮ-ਧਾਮ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਮ ਸਾਧਾਰਨ ਹੋਵੇ,ਪਰ ਡੀਜੇ ਸਭ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਵੱਜਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਮੈਰਿਜ ਪੈਲੇਸਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬਾਹਰ ਲਗਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡੀਜੇ ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਹੀ ਇਸ ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਣਾ, ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਤੇ ਉੱਚੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਕਾਰਨ ਆਪਣੇ ਤਨ ਤੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਤੇ ਬੇਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਇਸ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਤੋਂ ਅੱਕੇ ਹੋਏ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਹੀ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੈਠਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਤੇਜ਼ ਤਿੱਖੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੋਨ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨੂੰ ਦੌੜਦਾ ਹੈ,ਤਾਂ ਕਿ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਏਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਵੀ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ। ਦਾਰੂ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਨਾਚ-ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਖੂਬ ਮਜ਼ਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਉਹ ਬਦੋਬਦੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਨਾਚੀਆਂ ਨਾਲ ਨੱਚਣ ਦੀ ਜ਼ਿੱਦ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨੋਟ ਵੀ ਵਾਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਹਿਮਾਨ ਹੀ ਡੀਜੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ,ਜਿਹੜੇ ਨੋਟ ਸੁੱਟੀ ਜਾਣ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਾਰੂ ਪੀਣ ਦੀ ਲੋਰ ਵਿਚ ਆਏ, ਵੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,ਪਰ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਲਾੜੀ-ਲਾੜਾ ਸ਼ਗਨਾਂ ਲਈ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸੱਜਦੇ ਹਨ,ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਸਿਖਰਾਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਪਿੜ ਬੱਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ,ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਚੋਂਦੇ-ਚੋਂਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਾਰੂ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਸ਼ੋਰ ਅੰਦਰ ਪਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ੋਰ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਉੱਚੀ ਧਮਕ ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਕਾਰਨ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਮੁਸੀਬਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਿੱਖੀ ਆਵਾਜ਼ ਤਾਂ ਚੰਗੇ-ਭਲੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸੁਣਨ-ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ,ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ ਇਹ ਡਰਾਉਣੀ ਗੱਲ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਵਾਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਰੋਂਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੈ ਕੇ ਭੱਜਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਨੇ ਸੌਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਿਮਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਵੀ ਏਨਾ ਸ਼ੋਰੀਲਾ ਤੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਧੜਕਣਾਂ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੰਗੀਤ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਰੰਗ ਭਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਵਿਆਹਾਂ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿਚ ਡੀਜੇ ਦਾ ਸ਼ੋਰ ਜਾਨ ਦਾ ਖੌਅ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹਾਂ। ਪਰ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ। ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਸੰਗੀਤ ਵੀ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਧੂਅ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਿਆਂ, ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂਬਾਤਾਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਹਾਸੇ-ਠੱਠੇ ਨਾਲ ਜਿਹੜੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਉਹਦੀਆਂ ਕੀ ਬਾਤਾਂ ਹਨ। ਸ਼ੋਰੀਲੇ ਸੰਗੀਤ ਨਾਲ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਦਾ ਮਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਾਹਰ ਦੌੜ ਜਾਵੇ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ੀ ਤਾਂ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਵਲ ਚਲਾਵੇਂ ਜਿਹੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਨੱਚਣ-ਟੱਪਣ ਨਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਕਈ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਮੰਡਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਰਥ-ਭਰਪੂਰ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਗ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਮਹਿੰਗੇ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿਚ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਰੋੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸਮਾਜ ਲਈ ਕਈ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਤਾਂ ਸੁਭਾਅ ਪੱਖੋਂ,ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੀ ਹਨ।ਮੈਰਿਜ ਪੈਲਸਾਂ ਵਿਚ ਵੱਜਦੇ ਤੇਜ਼ ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸੰਗੀਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਦਤ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਤਾਂ ਮੰਡੀ ਨੂੰ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀ ਤੇ ਕੋਈ ਫਸਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੇ ਵੀ, ਟੇਪ-ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੁੱਲ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵਗਦੇ ਟਰੈਕਟਰ ਹੋਣ, ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਸ਼ੂਕਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਹੋਣ, ਟਰੱਕ ਤੇ ਹੋਰ ਗੱਡੀਆਂ ਹੋਣ ਸਭ ਵਿਚ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵੱਜਦੇ ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗੱਲ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਹੱਕ ਹੈ,ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਬਦੋਬਦੀ ਗਾਣਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ੋਰੀਲਾ ਸੰਗੀਤ ਪਾਉਣਾ, ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਡੀਜੇ ਦੇ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬੇ ਦੀ ਥਾਂ, ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ ਵੀ, ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੂਣ-ਸਵਾਇਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੀਤ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਤਰਬਾਂ ਨੂੰ ਛੇੜੇ ਤੇ ਸਕੂਨ ਦੇਵੇ,ਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰੇ। ਪੈਲਿਸ ਵਿਚ ਵੱਜਦੇ ਡੀਜੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਮਿਆਰੀ ਗਾਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਥਾਂ, ਉਤੇਜਿਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਗੀਤਾਂ-ਗਾਣਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ ਹੀ ਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਸਟੇਜ ਉੱਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰਦੇ ਗਾਇਕ, ਬਹੁਤੀਆਂ ਟਪੂਸੀਆਂ ਮਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜੇ ਬੈਠ ਕੇ ਸਹਿਜਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਨ ਤਾਂ, ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,ਪਰ ਅਕਸਰ ਹੀ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਸ਼ੋਰ ਵਿਚ, ਕਈ ਵਾਰ ਬੋਲ ਗਵਾਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਹੁਣ ਸਹਿਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਇਸ ਤੋਂ ਔਖਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਬੇਲੋੜੀ ਉਤੇਜਿਨਾ ਤੇ ਬੋਲੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੱਚ ਸਕਣ।

ਸੀਤਾਮਾਈ ਮਾਤਾ ਮੰਦਰ, ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ : ਈਸ਼ਮ ਬੈਰਾਗੀ

ਚਿਦਾਵ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਸੀਤਾਮਾਈ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵੇਦਵਤੀ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸੀਤਾਮਾਈ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਨੌਮੀ 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਸਵੇਰੇ ਇੱਕ ਹਵਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਦਾਵਤ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ 4 ਵਜੇ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਲੰਬੀ ਲਾਈਨ ਲੱਗਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਮੰਦਰ ਪਹੁੰਚੇ, ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਸਕੱਤਰ ਈਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਬੈਰਾਗੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੰਡਿਤ ਸੋਨੂੰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਰਸਮੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਹਵਨ ਵਿੱਚ ਭੇਟਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸੀਤਾਮਾਈ ਮੰਦਰ ਦਿਨ ਭਰ ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਕਰਮ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ, ਸ਼ੁਗਨਚੰਦ, ਮੁਕੇਸ਼ ਮਾਨ, ਨਰਿੰਦਰ ਤਿਵਾੜੀ, ਰਾਜੇਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਮੰਜੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹੰਤ ਰਾਮਸਵਰੂਪ ਗਿਰੀ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਕਸ਼ਿਣਾ (ਭੇਟ) ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਛੂਹ ਕੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਦਾਅਵਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੁੰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਕੱਤਰ ਈਸ਼ਮ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੀਤਾਮਈ ਵਿਖੇ ਸੀਤਾ ਮਾਤਾ ਮੰਦਰ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਗੁਣਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ, ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਅਕਸਰ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਰਾਮਾਇਣ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤ, ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਵਿੱਚ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਜੋ ਵੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਇੱਥੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਨੂੰ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਾਤਾ ਸੀਤਾ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਗਊਸ਼ਾਲਾ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਊ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਊਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਛੱਡਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ। ਈਸ਼ਮ ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸੀ ਗਾਵਾਂ ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਗਾਵਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕੋਈ ਪੁੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਰੇ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤੇ ਗਊ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਬੈਰਾਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਊਆਂ ਭਗਵਾਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਰਵਉੱਚ ਦੇਵਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਾਮ ਨੌਮੀ 'ਤੇ ਖਾਟੂ ਸ਼ਿਆਮ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰਕਾਂਡ ਪਾਠ ਦਾ ਆਯੋਜਨ, ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਦਾਵਤ ਵਿੱਚ ਭਰੀ ਭੀੜ

ਕਰਨਾਲ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪੁਰਾਣੀ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸ਼੍ਰੀ ਖਾਟੂ ਸ਼ਿਆਮ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੁੰਦਰਕਾਂਡ ਪਾਠ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਸਜਾਵਟ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਭਗਤੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ। ਬਾਬਾ ਸ਼ਿਆਮ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜਾਇਆ ਅਤੇ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਮੰਦਰ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਦਾਅਵਤ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸੁੰਦਰਕਾਂਡ ਪਾਠ ਪੰਡਿਤ ਦੀਪਕ ਪਾਂਡੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਵਚਨ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੁੰਦਰਕਾਂਡ ਭਗਵਾਨ ਹਨੂੰਮਾਨ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਨੂੰਮਾਨ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਭੁੱਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੀਤਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਲੰਕਾ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਵਾਟਿਕਾ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੱਚੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਅਸਤ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਭਗਵਾਨ ਦੀ ਪੂਜਾ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਮੰਦਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਕ, ਦੇਸਰਾਜ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸੱਚ, ਮਾਣ, ਤਿਆਗ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਉਦਾਹਰਣ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸੱਚ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਪਾਣੀਪਤ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਰੇਨੋ ਡਸਟਰ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਮੋਦ ਵਿਜ ਨੇ ਇਸਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ

ਪਾਣੀਪਤ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਾਹਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਰੇਨੋ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਹੁਤ ਉਡੀਕੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਰੇਨੋ ਡਸਟਰ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਐਸਯੂਵੀ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਪਾਣੀਪਤ ਦੇ ਅਸੀਮ ਰੇਨੋ ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਧਾਇਕ ਪ੍ਰਮੋਦ ਵਿਜ ਨੇ ਵਾਹਨ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੀਂ ਡਸਟਰ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਲਗਜ਼ਰੀ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਆਕਰਸ਼ਕ ਵਿਕਲਪ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੀਟ ਬੈਲਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੀਂ ਡਸਟਰ ਦੇ ਦੋ ਪੈਟਰੋਲ ਵੇਰੀਐਂਟ ?10.49 ਲੱਖ (ਐਕਸ-ਸ਼ੋਰੂਮ, ਦਿੱਲੀ) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 31 ਮਾਰਚ, 2026 ਤੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਹਕਾਂ ਨੂੰ ?10.29 ਲੱਖ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਲਾਭ ਮਿਲੇਗਾ। 'ਰੇਨੌਲਟ ਫਾਰਐਵਰ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ 7 ਸਾਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਡਸਟਰ ਟਰਬੋ ਟੀਸੀਈ 160 ਇੰਜਣ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ ਹੈ, ਜੋ 163 ਪੀਐਸ ਪਾਵਰ ਅਤੇ 280 ਐਨਐਮ ਟਾਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਜਣ 6-ਸਪੀਡ ਮੈਨੂਅਲ ਅਤੇ 6-ਸਪੀਡ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦੀ ਸਵਾਰੀ ਅਤੇ ਹੈਂਡਲਿੰਗ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਐਸਯੂਵੀ ਉੱਨਤ ਆਰਜੀਐਮਪੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਅਤੇ 212 ਮਿਲੀਮੀਟਰ ਗਰਾਊਂਡ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਡੀਏਵੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਨਰਵਾਨਾ ਵਿਖੇ ਹਵਨ ਯੱਗ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ

ਨਰਵਾਨਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਸਥਾਨਕ ਡੀਏਵੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਨਰਵਾਨਾ ਵਿਖੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਹਵਨ ਯੱਗ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਭੇਟਾਂ ਚੜ੍ਹਾਈਆਂ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਹਵਨ ਯੱਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਰੇਣੂ ਬਾਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਹਵਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਤਿਲਕ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਰਖਾ ਕਰਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ, ਚੰਗੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਟਾਫ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜੀਵਨ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਗਜੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਵਨ ਯੱਗ (ਅਗਨੀ ਬਲੀਦਾਨ) ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਭ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਮੈਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ

ਮੂਣਕ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪੀਐਮ ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਮੂਣਕ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਸਿਖਲਾਈ ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ, ਤੀਜੀ ਅਤੇ ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ ਲਈ ਤਿੰਨ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਚੌਥੀ ਤਿਮਾਹੀ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੁਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਐਸਐਮਸੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰੋਜ ਬਾਲਾ, ਪੰਚਾਇਤ ਮੈਂਬਰ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਮਨ ਦੇਵੀ, ਬੋਧਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਐਸਐਮਸੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਿਖਲਾਈ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਸਿਖਲਾਈ ਦੌਰਾਨ, ਨਸੀਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਐਸਐਮਸੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਾਖਲਾ ਸਮਾਰੋਹ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਨੇ ਆਦਮਪੁਰ ਮੰਡੀ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ

ਆਦਮਪੁਰ/ਹਿਸਾਰ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆਦਮਪੁਰ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਖਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸਫ਼ਾਈ, ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ, ਪਖਾਨੇ, ਬਿਜਲੀ, ਤੋਲਣ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਬੈਠਣ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸੁਵਿਧਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ, ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਪੱਖੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਜਾਂ ਦੇਰੀ ਦੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਧੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾ ਆਵੇ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਲਿਫਟਿੰਗ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਸਟੋਰੇਜ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਖਰੀਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਿਫਟਿੰਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੀੜ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਵਾਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਹੱਲ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਸੂਬਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹੈ: ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ

ਛਿਦਾਵ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਜ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੂਬਾ ਵਿਕਾਸ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ, ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਕਬੀਰ ਪੰਥੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੋਮੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਨਿਸਿੰਗ ਪੇਂਡੂ ਸਰਪੰਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨਵਾਬ ਸਿੰਘ ਲਾਗਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ 1.61 ਕਰੋੜ (ਲਗਭਗ £16.1 ਮਿਲੀਅਨ) ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਪਾਰਕ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰੋਮੀ ਸਿੰਗਲਾ, ਨਵਾਬ ਸਿੰਘ ਲਾਗਰ, ਕੌਂਸਲਰ ਲੱਬੂ ਜਾਂਗੜਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਗੁਲਦਸਤੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਹਾਰ ਪਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਹਲਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਟੁੱਟਣ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨ ਦਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਸਿੰਗ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨਿਸਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾਲ, ਕੈਥਲ ਅਤੇ ਬਾਰਸ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਪਾਰਕ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਪਾਰਕ ਨਿਸਿੰਗ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਗੰਦਗੀ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਫਾਈ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਰੀ ਬੈਗ ਵੀ ਵੰਡੇ ਗਏ। ਕੌਂਸਲਰ ਓਮਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਚੌਹਾਨ, ਪਾਰਵਤੀਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜਪਾਲ ਭੋਲਾ, ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਰਵਿੰਦਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਰਾਣਾ, ਕਾਲਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਗੋਇਲ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਰਾਣਾ, ਨਵੀਨ ਕੁਮਾਰ, ਗੀਤਾ ਰਾਣੀ, ਰਵੀ ਭਾਰਗਵ, ਸਤੀਸ਼ ਗੋਇਲ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਕੈਥਲ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਮਿੰਨੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੈਥਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਡਾ. ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੰਬਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ-ਦਰ-ਬਿੰਦੂ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜੌਂਡ ਵਿੱਚ ਐਸਟੀਪੀ, ਕੈਥਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਸਿਟੀ ਸਕੁਏਅਰ, ਰਾਜੌਂਡ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ, ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਚੀਕਾ ਬਾਈਪਾਸ, ਚੱਕੂ ਲਡਾਨਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਧਨੌਰੀ ਲਿੰਕ ਚੈਨਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ 25 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੱਕੂ ਲਡਾਨਾ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਚੀਕਾ ਬਾਈਪਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਸਰਵਿਸ ਲੇਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇਜ਼, ਵਿਰੋਧ 51ਵੇਂ ਦਿਨ ਵੀ ਜਾਰੀ

ਕਰਨਾਲ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਕਰਨਾਲ ਰਿੰਗ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਲੇਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਬੀਕੇਯੂ) ਵੱਲੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ 51ਵੇਂ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬੀਕੇਯੂ ਘਰੌਂਦਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਨੇਤਰ ਰਾਣਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਤਨ ਮਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਮਹਿਤਾਬ ਕਾਦਿਆਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਮੰਚ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਘਰੌਂਡਾ ਬਲਾਕ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਮੂਹ ਵਿਰੋਧ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੇਰਠ ਰੋਡ ਤੋਂ ਵਿਰੋਧ ਸਥਾਨ ਤੱਕ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ÷ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ÷ ਅਤੇ ÷ਹਮਾਰਾ ਹੱਕ ਹਮੇਂ ਦੋ÷ ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਗੂੰਜਦੇ ਰਹੇ। ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਤਨ ਮਾਨ ਨੇ ਸਮੂਹ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਰਿੰਗ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਰਵਿਸ ਲੇਨ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਸਬਰ ਦੀ ਪਰਖ ਨਾ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਪੂਰਾ ਕਰੇ। ਵਿਰੋਧ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟਣਗੇ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਵਿਸ ਲੇਨ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੰਗ ਸਿਰਫ਼ ਸਹੂਲਤ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਸੂਬਾ ਸੰਗਠਨ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਬੁਲਾਰੇ ਸੁਰੇਂਦਰ ਸਾਂਗਵਾਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਰੇਂਦਰ ਬੇਨੀਵਾਲ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਡਾ. ਸਤਿਆਵੀਰ ਤੋਮਰ, ਰਾਮ ਦੁਰੇਜਾ, ਜਸਬੀਰ ਰਾਣਾ, ਰਮੇਸ਼ ਬਰਦਸਤ, ਅਨਿਲ ਰਾਣਾ (ਜਮਾਲਪੁਰ), ਨਾਜ਼ਿਮ ਹਸਨ, ਓਮਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਬਰਦਸਤ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਤਨਵੀ ਨੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਬਹਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ

ਅੰਬਾਲਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : GMN ਕਾਲਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਕੈਂਟ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਤਨਵੀ (ਪਹਿਲਾ ਸਾਲ ਬੀ.ਏ.) ਨੇ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਅੰਤਰ-ਕਾਲਜ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਬਹਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤ ਕੇ ਕਾਲਜ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਇਆ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਡੀਏਵੀ ਕਾਲਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ: ਔਰਤਾਂ ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਸਟਾਰਟਅੱਪ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਭਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ, ਤਨਵੀ ਨੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਨਤਾ, ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਤਰਕ ਨਾਲ, ਉਸਨੇ ਜਿਊਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਤੀਜੇ: ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸਕਰਾਹਟਾਂ ਦੀ ਪਈ ਗੂੰਜ

ਨਿਸਿੰਗ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਨਰਸਰੀ, 9ਵੀਂ ਅਤੇ 11ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਤੀਜੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਆਰੀਆ ਵਿਦਿਆਪੀਠ ਬਸਤਾਲੀ ਵਿਖੇ ਐਲਾਨੇ ਗਏ। ਨਤੀਜੇ ਐਲਾਨਦੇ ਹੀ ਸਕੂਲ ਕੈਂਪਸ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜ ਉੱਠਿਆ। ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਖਿੜ ਗਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਆਰੀਆ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਸਕੂਲ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਆਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਤੀਜੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ??ਕਰਨ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਡੱਬਾਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਾਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ।

ਚਿੜੀ ਚੂਹਕੀ ਪਹੁ ਫੁਟੀ ਵਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤਰੰਗ॥

ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉਡਦੇ ਪੰਛੀ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਸੋਹਣਾ ਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੰਛੀ ਜਿਵੇਂ ਕਾਂ, ਚਿੜੀਆਂ, ਗਟਾਰਾਂ, ਕਬੂਤਰ, ਘੁੱਗੀਆਂ, ਗਿਰਝਾਂ, ਬਾਜ਼, ਤਿੱਤਰ, ਮੋਰ, ਬਟੇਰੇ, ਤੋਤੇ, ਬੰਗਲੇ, ਉੱਲੂ, ਕੋਇਲ ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂਅ ਗਿਣੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ- ਕੱਲ ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਗਿਰਝਾਂ ਲਾਈਨਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਧੁਰ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜ਼ਹਾਜ ਵਾਂਗ ਉੱਡਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਹ ਗਿਰਝਾਂ ਕਿਧਰੇ ਨਜ਼ਰੀਂ ਨਹੀ ਪੈਂਦੀਆਂ।ਘਰੇਲੂ ਮਿੱਤਰ ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਘਰੇਲੂ ਮਿੱਤਰ ਚਿੜੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਪੁਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ- ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੈਸਰ ਡੋਮਿਸਟਿਕਸ, ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਗੋਰਈਆਂ, ਉਰਦੂ ਵਿੱਚ ਚਿੜਯਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਚਿੜੀ ਤੇ ਚਿੜਾ, ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਚੇਰ, ਸਿੰਧੀ ਵਿੱਚ ਝਿਰਕੀ, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਚਰਾਈ ਪਾਖੀ, ਉੜੀਸਾ ਵਿਚ ਘਰਾਛਤਿਆ, ਗੁਜ਼ਰਾਤ ਵਿੱਚ ਚੱਕਲੀ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਚਿਮਣੀ, ਤੇਲਗੂ ਵਿੱਚ ਪਿਸ਼ੁਕਾ, ਕੰਨੜ ਵਿੱਚ ਗੁਬਾਚੀ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਕੁਰਵੀ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ 60 ਤੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ।

ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਰੂਪ ਰੇਖਾ-

ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਚੀਂ ਚੀਂ ਵੀ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਘੱਟ ਹੀ ਸੁਣਾਈ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਚਿੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ 43 ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 5-6 ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਹੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਰ ਚਿੜ੍ਹਾ ਤੇ ਮਾਦਾ ਚਿੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਰ 30 ਤੋਂ40 ਗ੍ਰਾਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਲੰਬਾਈ 12 ਤੋਂ 16 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।ਚਿੜਾ ਹਲਕਾ ਭੂਰਾ, ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਤਿੱਤਰਾ ਮਿੱਤਰਾ, ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਗਰਦਨ ਕਾਲੀ, ਨੀਚੇ ਪੇਟ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਚਿੱਟਾ (ਹਲਕਾ ਭੂਰਾ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਚਿੜੀ ਮਟਮੈਲੀ ਘਸਮੈਲੀ ਹਲਕੇ ਭੂਰੇ ਰੰਗ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਟਿਕ ਕੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਨਹੀ ਬੈਠ ਸਕਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਨੱਚਦੀਆਂ, ਟੱਪਦੀਆਂ, ਫੁਦਕੀਆਂ, ਬੁੜਕਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਖਾਣ ਲਈ 4 ਜਾਂ 5 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫਰ ਤੈਅ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਕੋਈ ਚਾਰ ਜਾਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਕੋਈ 38 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਉੱਡ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੇਕਿਨ ਖਤਰੇ ਸਮੇਂ ਇਹ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਵੀ ਉੱਡ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।20 ਮਾਰਚ ਦਾ ਦਿਨ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ 'ਵਿਸ਼ਵ ਚਿੜੀ ਦਿਵਸ' 'ਵਰਲਡ ਸਪੈਰੋ ਡੇ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਨੰਨੇ-ਮੁੰਨੇ, ਪਿਆਰੇ ਜਿਹੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਪੰਛੀਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਪੰਛੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ, ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨਹੀ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਸਾਡਾ ਵੀ ਖਾਤਮਾ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ।ਸੋ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਇੱਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਕੇ ਨਿਭਾਈਏ।

ਚਿੜੀਆਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਤੇ ਖੁਰਾਕ-

ਚਿੜੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਕੰਡੇਦਾਰ ਦਰੱਖਤਾਂ, ਝਾੜੀਆਂ-ਬੂਟੀਆਂ, ਛੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਛਤੀਰੀਆਂ-ਬਾਲਿਆਂ ਤੇ ਕੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਮੋਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਉਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ (ਬੋਟਾਂ) ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ (ਹਮਲਾਵਰ) ਪੰਛੀ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਐਸੀਆਂ ਜਗਾਵਾਂ ਚੁਣਦੀਆਂ ਹਨ।ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀ ਹਮਲਾ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਕਾਂ, ਸੱਪ, ਬਿੱਲੀ ਆਦਿ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖਤਰਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘਾਹ-ਫੂਸ, ਪਰਾਲੀ, ਧਾਗੇ, ਰੂੰ ਤੇ ਹੋਰ ਐਸੀਆਂ ਨਰਮ ਚੀਜਾਂ ਵਰਤਦੇ ਹਨ।ਆਲ੍ਹਣਾ ਚਿੜੀ ਨਹੀ ਬਣਾਉਂਦੀ, ਚਿੜਾ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਆਲ੍ਹਣਾ ਬਣਾਉਣ ਸਮੇਂ ਨਰ ਮਾਦਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਕੋਈ ਚਿੜੀ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਚਿੜੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਬਣਾ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਪੰਛੀ ਚੌਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਣੀਆਂ, ਰੋਟੀ ਦੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਟੁਕੜੇ, ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ- ਮਕੌੜੇ, ਦਾਣੇ, ਬੀਜ਼, ਨਰਮ-ਨਰਮ ਸੁੰਡੀਆਂ, ਜਾਮਣ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿੱਕ-ਸੁੱਕ ਖਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਜਣਨ ਕ੍ਰਿਆ-

ਆਲ੍ਹਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਜਦ ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਇੱਕਠਾ ਰਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਦੋਨਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਨਾਲ ਚਿੜੀ ਆਂਡੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਚਿੜੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿੱਚ 4-5 ਆਂਡੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਨਰ ਅਤੇ ਮਾਦਾ ਰਲ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਆਂਡਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ।ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚਿੜੀ ਲਗਾਤਾਰ ਆਂਡਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਪੂਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਆਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 14 ਤੋਂ 16 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੱਚੇ (ਬੋਟ) ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ।ਜਦ ਲਗਾਤਾਰ ਚਿੜੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਂਡਿਆਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠਣ ਨਾਲ ਆਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬੱਚੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਕੋਈ 14 ਤੋਂ 15 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ (ਬੋਟ) ਚਿੜੀ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਾਲਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਖੰਭ ਨਿਕਲਣ ਤੇ ਚਿੜ੍ਹੀ ਵੱਲੋਂ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉੱਡਣਾ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਬੱਚੇ (ਬੋਟ) ਚਿੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਉੱਡਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਬੱਚੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਲੱਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਇਹ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਨਰਮ ਭੋਜਨ ਪਾਉਂਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀ, ਹਮਲਾਵਰ ਪੰਛੀ ਉਸ ਵਕਤ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚਿੜੀ ਦੇ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਬੱਚੇ ਕਾਬੂ ਆਉਣ ਤੇ ਖਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਰ ਤੇ ਮਾਦਾ ਦੋਵੇਂ ਬਚਾਅ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦਾਅ ਪੇਚ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਉਹ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਚੋਗੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਚਿੜਾ ਚਿੜੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਸੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਆਂਡੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।ਫਿਰ ਉਹੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਚੱਲਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਚਿੜ੍ਹੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ-

ਇਹ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਅਨਭੋਲ, ਮਿੱਤਰ ਪੰਛੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮ:1

ਅਧੁ ਗੁਲ੍ਹਾ ਚਿੜੀ ਕਾ ਚੁਗਣੁ ਗੈਣਿ ਚੜੀ ਬਿਲਲਾਇ॥
ਖਸਮੈ ਭਾਵੈ ਓਹਾ ਚੰਗੀ ਜਿ ਕਰੇ ਖੁਦਾਇ ਖੁਦਾਇ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਗ- 1286)

ਭਾਵ ਕਿ ਅੱਧਾ ਦਾਣਾ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਚੋਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਸਮਾਨ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਚਹਿਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਭਲੀ ਚਿੜੀ ਜੋ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਮ ਉਚਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੁਆਮੀ ਨੂੰ ਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਜੋਤਿ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵੀ ਇਸ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਮਿੱਤਰ ਪੰਛੀ ਦਾ ਇਉਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸਲੋਕ ਮ:5

ਚਿੜੀ ਚੁਹਕੀ ਪਹੁ ਫੁਟੀ ਵਗਨਿ ਬਹੁਤੁ ਤਰੰਗ॥
ਅਚਰਜ ਰੂਪ ਸੰਤਨ ਰਚੇ ਨਾਨਕ ਨਾਮਹਿ ਰੰਗ॥

(ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਅੰਗ- 319)

ਭਾਵ ਕਿ ਚਿੜੀ ਦੇ ਚਹਿਚਹਾਉਣ ਤੇ ਪਹੁ ਫੁਟਣ ਤੇ ਪ੍ਰਾਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੜੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਚੱਲ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰੀਤ ਅੰਦਰ ਸਾਧੂ ਇੱਕ ਅਸਚਰਜ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਸਾਜ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਿੰਞਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੱਤਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਨਾਲ ਤਸ਼ਬੀਹ ਦੇਂਦੇ ਲਿੱਖਦੇ ਹਨ ਕਿ:

ਦੁਹੁ ਚਰਮਖ ਵਿਚਿ ਤੁਕੁਲਾ ਕਤਨਿ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਹੇਰੂ।
ਤ੍ਰਿੰਞਣਿ ਬਹਿ ਉਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਿਉ ਬਿਰਖਹੁ ਉਡਿ ਜਾਨਿ ਪੰਖੇਰੂ।

(ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ , ਵਾਰ 33ਵੀਂ, ਪਉੜੀ 5ਵੀਂ)

ਦੋ ਚਮੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤ੍ਰਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ('ਹੇਰੂ') ਚਰਖਾ ਕੱਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ(ਜਾਂ ਹੇਰੂ ਤੱਕਲਾ ਹਿੱਲਦਾ ਚੱਕਰ ਖਾਂਦਾ ਹੈ) ਤ੍ਰਿੰਞਣ ਵਿੱਚ ਬਹਿ ਕੇ (ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਪੂਣੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਕੇ ਇਉਂ ਕੁੜੀਆਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ) ਉਠ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਬ੍ਰਿਛ ਤੋਂ ਪੰਛੀ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।(ਇਥੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ ਉਪਮਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਾਨੋ ਉੱਡਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਬ੍ਰਿਛਾਂ ਦੇ ਛਾਵੇਂ ਕੱਠੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ)।

ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪੰਛੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਹੇ ! ਇਨਸਾਨ ਉੱਠ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਸ ਮਾਲਕ ਦੀ ਬੰਦਗੀ ਕਰ।' ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਬ ਤੋਂ ਇਹ ਅਵਾਜ਼ਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ' ਚਿੜੀਆਂ ਚੂਕ ਪਈਆਂ, ਬੰਦਿਆ ਤੈਨੂੰ ਜਾਗ ਨਾ ਆਈ।' ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਚੂਕ-ਚੂਕ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਬਦਲਿਆ ਸਮਾਂ-

ਇਹ ਪੰਛੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਛੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਨਹੀ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਰਤੀ ਤੇ ਡਿੱਗਿਆ ਭੋਜਨ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਠੀਆਂ ਉੱਸਰ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਕੱਚੇ ਘਰ ਤਾਂ ਕਿਧਰੇ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ, ਬਾਲਿਆਂ, ਛਤੀਰੀਆਂ, ਰੌਸ਼ਨਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਦਰੱਖਤਾਂ, ਮੋਟਰ ਵਾਲੇ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਖੂਹਾਂ ਵਿੱਚ, ਝਾੜੀਨੁਮਾ ਦਰੱਖਤਾਂ, ਨਹਿਰਾਂ, ਸੂਏ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਉੱਗੀਆਂ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਲਣ੍ਹੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੱਚੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਪੱਕੇ ਘਰ ਤੇ ਮਹਿਲਨੁਮਾਂ ਕੋਠੀਆਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਕਮਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚਿੜੀ ਤਾਂ ਕੀ ਮੱਛਰ ਦਾ ਵੀ ਜਾਲੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਕਰਕੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ।ਇਸ ਮਿੱਤਰ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ।ਅਜੇ ਵੀ ਵੇਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੰਭਲ ਜਾਈਏ ਤੇ ਇਸ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਮੋੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਬਣਾਈਏ। ਇਸ ਨਾਲ ਹੱਸੀਏ ਖੇਡੀਏ ਤੇ 'ਇੱਕ ਸੀ ਚਿੜੀ ਤੇ ਇੱਕ ਸੀ ਚਿੜਾ' ਇਹ ਬਾਤਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈਏ।

ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਘਾਟ-

ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਬਹੁਤ ਧੱਕਾ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆਂ ਕਰਦੇ ਚਲੇ ਗਏ। ਉਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੇਂ ਦਰੱਖਤ ਲਾਉਣਾ ਭੁੱਲ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਧਰਤੀ ਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੋ ਗਈ। ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਧੜਾਧੜ ਕਟਾਈ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਰਕਬਾ 5 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕਲੇ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਰਕਬਾ 33 ਫੀਸਦੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੇ 40 ਫੀਸਦੀ ਰਕਬਾ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਹੋਣਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸੰਤ-ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਇਸ ਪਾਸੇ ਕਾਫੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਭ ਲਈ ਚੰਗਾ ਵਕਤ ਆਉਣ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘੱਟਣਾ ਕੰਕਰੀਟ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦਾ ਵੱਧਣਾ ਖਤਰਨਾਕ ਰੁਝਾਨ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ 6 ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਮੁਤਾਬਿਕ 91,658 ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 37,625 ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਮਾਨਸਾ ਜਿਲ੍ਹੇ 'ਚ 21,261 ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ ਗਏ।ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ 3405 ਦਰੱਖਤ ਕੱਟੇ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿੱਚ 8541, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੜ੍ਹਸ਼ੰਕਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.ਐੱਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਕਾਰਨ ਇੱਕਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁੱਖ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਕੱਟੇ ਗਏ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲੱਖਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਵੇਂ ਦਰੱਖਤ ਲਾਏ ਵੀ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੋਂ ਜਾ ਕੇ ਵੱਡੇ ਦਰੱਖਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਈ ਉਸਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕਰੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀ, ਉਹ ਵੱਡੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀ, ਇਹ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਇੱਕਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਾਂ ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂਅ ਤੇ 9 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰੁੱਖ ਕੱਟੇ ਗਏ ਹਨ। ਇੰਨ੍ਹੀ ਭਾਰੀ ਤਦਾਦ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਕੱਟੇ ਜਾਣਾ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਛੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਿੰਨੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਖਤਮ ਹੋਏ ਹੋਣਗੇ।ਇਹ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ-

ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਵੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਸਪਰੇਆਂ, ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕ ਦਵਾਈਆਂ ਅਸੀਂ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਛਿੜਕਦੇ ਹਾਂ, ਉਸ ਨਾਲ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਤਾਂ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਉਹੀ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਇਹ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਪੰਛੀ ਆਪ ਖੁਦ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ (ਬੋਟਾਂ) ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਦੋਨੋਂ ਮੌਤ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚ ਜਾ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਕੀਟ ਨਾਸ਼ਕ ਸਪਰੇਆਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ-

ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਘਾਟ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਪਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੀਣ ਲਾਇਕ ਨਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।ਘਾਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਖੂਹ, ਟੋਭੇ, ਨਾਲੇ, ਛੱਪੜ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਬੱਚੇ, ਕੱਚੇ ਖਾਲ, ਨਹਿਰਾਂ, ਸੂਏ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਸਰੋਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜੇ ਖੂਹ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਨਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਪੰਛੀ ਉਸ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਵੀ ਘੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕੱਚੇ ਖਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਪਾਣੀ ਟਿਕਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ-ਕੱਲ ਨਹਿਰਾਂ, ਸੂਏ ਵੀ ਤਕਰੀਬਨ ਸੁੱਕੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖੂਹ, ਛੱਪੜ, ਟੋਭੇ, ਨਾਲੇ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਬੱਚੇ, ਕੱਚੇ ਖਾਲ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਬਮਰਸੀਬਲ ਪੰਪ (ਮੋਟਰਾਂ) ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਚਲੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਖੇਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਤਰਪਾਲ ਰੂਪੀ ਪਾਈਪਾਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੱਚੇ ਖਾਲ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪੰਛੀ ਤ੍ਰਿਹਾਏ ਵੀ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਮਿਲ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਖਾਦ ਵਾਲੇ ਤੋੜੇ, ਸਪਰੇਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਪ ਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਕੈਨੀਆਂ ਤੇ ਬੋਤਲਾਂ ਧੋ ਕੇ ਉਹ ਪਾਣੀ ਵੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਭੋਲੇ ਪੰਛੀ ਇਹ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਨਿਸਚਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਪਾਣੀ ਪੀ ਕੇ ਇਹ ਪੰਛੀ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ।ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁੱਲਦੀਆਂ ਬੇਇੰਤਹਾ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਕੇ ਪੰਛੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਜਣਨ ਕ੍ਰਿਆ ਦਾ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਹੈ।ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ, ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਖੇਤਾਂ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖਹੂੰਦ ਦਾ ਧੂੰਆਂ, ਪਰਾਲੀ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੂੰਆਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਵੱਧਣਾ ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਘੱਟਣ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਹੈ।

ਜਾਨ ਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਮੋਬਾਇਲ ਟਾਵਰ-

ਮੋਬਾਇਲ ਟਾਵਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਤਰੰਗਾਂ ਵੀ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।ਇਹ ਬੜੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਤਰੰਗਾਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਈ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹਨ।ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਫਿਲਮ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 5ਜੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਦੇ ਵਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ 5ਜੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀਆਂ ਖਤਰਨਾਕ ਤਰੰਗਾਂ ਕਿਵੇਂ ਕਹਿਰ ਮਚਾਉਂਦੀਆਂ ਦਿਖਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਟਾਵਰ ਵਿੱਚੋਂ ਜੋ ਤਰੰਗਾਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖ, ਪਸ਼ੂ, ਪੰਛੀ ਤੇ ਹੋਰ ਜੀਵਾਂ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਖਤਰਨਾਕ ਹਨ।ਮਾਹਿਰ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਕਰਦੇ ਤੇ ਸੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਕਈ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਤਰੰਗਾਂ ਨਾਲ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਜਣਨ ਕ੍ਰਿਆ ਤੇ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਸਲ ਖਤਮ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਹੈ।

ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ-

ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਆਈ ਆਫਤ ਜਿਸਨੂੰ ਅਸੀ ਸਾਰੇ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਦੇ ਨਾਂਅ ਨਾਲ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ, ਰਹਿੰਦੀ ਖੂੰਹਦੀ ਕਸਰ ਇਸ ਨੇ ਪੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕੱਲ ਇਹ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਅਣਭੋਲ ਪੰਛੀ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਬੜੇ ਹੀ ਮਾੜ੍ਹੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਉੱਡਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਡੋਰ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਪੰਜਿਆਂ, ਖੰਭਾਂ ਨਾਲ ਅੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਤੜਫ-ਤੜਫ ਕੇ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖੂਨੀ ਡੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਹੜੀ, ਮਾਘੀ ਤੇ ਬਸੰਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਪਤੰਗਾਂ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਖੂਨੀ ਡੋਰ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਡੋਰ ਉਨੀਂ ਹੀ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਵਿਕਦੀ ਹੈ।ਕਾਨੂੰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਗੁਜਰਾਤ ਵਾਂਗ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਤੇ ਖ੍ਰੀਦ ਕੇ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਮੋਟਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਹੋਵੇ।ਜਿਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਸਕੇ।ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ ਸੈਮੀਨਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ-ਬਾਪ, ਅਧਿਆਪਕ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪੰਚ, ਸਰਪੰਚ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇ ਇਸ ਡੋਰ ਨਾਲ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਇਹ ਡੋਰ ਨਾ ਖ੍ਰੀਦ ਕੇ ਦੇਣ ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੜ੍ਹਕਾਂ ਤੇ ਉਤਰਨ, ਵੇਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਤੇ ਇਸ ਡੋਰ ਨਾਲ ਪਤੰਗ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣ। ਇਹ ਡੋਰ ਖ੍ਰੀਦਣ ਤੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡੀ.ਸੀ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਫਸਰ, ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਜਾਂ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਕਰਨ। ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀ ਡੋਰ ਵੇਚਣਾ ਤੇ ਖ੍ਰੀਦਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ੁਰਮ ਹੈ। ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਇਹ ਅਹਿਦ ਕਰੀਏ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਜ਼ੁਰਮ ਨਹੀ ਕਰਨਾ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਂ ਜਨਤਕ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰੋ।ਇਸੇ ਸਿਆਣਪ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸਭ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ।

ਚੀਨ ਦਾ ਕਹਿਰ-

ਚੀਨ ਨੇ ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਅਭਿਆਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਚਿੜੀਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰਾ ਅਨਾਜ ਚੁੱਗ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਥੁੜ੍ਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।ਚੀਨ ਦਾ ਇਹ ਘਿਨਾਉਣਾ ਅਭਿਆਨ ਜਲਦੀ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਮਤਲਬ ਕਿ ਚੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਚੀਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਬੜੇ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲੇ।ਉਹ ਇਹ ਕਿ ਜੋ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਚਿੜੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਖਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਤਦਾਦ ਇੰਨ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਗਈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੀੜਿਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੇਤ ਦੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਨਾਜ ਬਿਲਕੁੱਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਕਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਰੋਟੀ ਲਈ ਵੀ ਤਰਸੇ ਸਨ।

ਰੌਚਕ ਗੱਲਾਂ-

ਸੰਨ 2012 ਵਿੱਚ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਘੱਟਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਰਾਜ ਪੰਛੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੰਨ 2013 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਤਰਜ ਤੇ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੰਛੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਨ 2010 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਘਰੇਲੂ ਚਿੜ੍ਹੀ ਤੇ ਚਿੜ੍ਹੇ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਦੀ ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਵਾਲੀ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪੰਛੀ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਬਹੁਤਾ ਤੈਰ ਵੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਡੁਬਕੀ ਲਗਾ ਕੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਨਿਕਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਨ 2010 ਵਿੱਚ ਨਾਸਿਕ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੁਹੰਮਦ ਦਿਲਾਵਰ ਨੇ ਇਸ ਘਰੇਲੂ ਮਿੱਤਰ ਚਿੜ੍ਹੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ 'ਨੇਚਰ ਫੋਰੇਵਰ ਸੁਸਾਇਟੀ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਚਿੜੀ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 60 ਤੋਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੀ 'ਰਾਇਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਆਫ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ ਆਫ ਬਰਡਜ਼' ਨੇ ਭਾਰਤ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜ਼ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ 'ਰੈੱਡ ਲਿਸਟ' ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਯੂ ਪੀ ਦੇ ਬਿਜ਼ਨੌਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਖਸ , ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਜਮਾਲ ਸ਼ੇਖ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਝਾੜੀਨੁਮਾ ਦਰੱਖਤ ਲਾ ਰੱਖੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲ੍ਹਣੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਘਰ ਰਿਪੇਅਰ ਵੀ ਕਰਾਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀ ਬਦਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਧਰੇ ਹੋਰ ਨਾ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣ।ਜਦ 20 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 'ਵਰਲਡ ਸਪੈਰੋ ਡੇ' ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਈ ਨਾਮੀ-ਗਰਾਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਉਹਨਾਂ ਚਿੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ-

ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਲੋਪ ਹੋਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। 'ਵਰਲਡ ਲਾਈਫ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ' ਅਤੇ 'ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਕੰਜਰਵੇਸ਼ਨ ਆਫ ਨੇਚਰ' ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਲਗਭਗ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪੰਛੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇੱਕ ਸੌ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਤਾਂ ਲਗਭਗ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਪੰਛੀ ਇੱਕਲੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧੇਰੇ ਪੰਛੀ ਬੱਚੇ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੋ ਜ਼ਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸੌ ਬਿਆਸੀ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਅਗਲੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਪੰਛੀ (ਚਿੜੀ) ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 60 ਤੋਂ 80 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਦੀ ਘਾਟ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ । ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਚਿੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਇੰਨ੍ਹੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟਣਾ ਇਨਸਾਨ ਜਾਤੀ ਲਈ ਵੀ ਖਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਹੈ। ਜੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਛੀ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਕੋਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਸਭ ਲਈ ਬੜਾ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਤੇ ਦੁਖਦਾਈ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਹਿਮ ਦੀ ਅਪੀਲ-

ਆਉ ਆਪਾਂ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ 20 ਮਾਰਚ ਦਾ ਦਿਹਾੜ੍ਹਾ 'ਵਿਸ਼ਵ ਚਿੜ੍ਹੀ ਦਿਵਸ' ਵਜੋਂ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਚੰਦ ਕੁ ਸੁਝਾਵਾਂ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਕੇ ਇਸ ਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੇ ਵਜੂਦ ਨੂੰ ਘੋਰ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢੀਏ । ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਗਲਾਂ ਹੇਠ ਰਕਬਾ 6 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 33 ਫੀਸਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ' ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਲਾਵੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਰੁੱਖ' ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਸੜ੍ਹਕ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਮਸ਼ਾਨ ਘਾਟ, ਪੰਚਾਇਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਰੁੱਖ ਲਾ ਕੇ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕਰਕੇ ਵੱਡਾ ਰੁੱਖ ਬਣਾਈਏ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਲਈ ਲੱਕੜ ਦੇ ਝੋਪੜੀਨੁਮਾ ਘਰ ਬਣਾ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਟੰਗੀਏ, ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਰੱਖੀਏ ਜੋ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਦਾਣਾ (ਚੋਗਾ) ਵੀ ਰੋਜ਼ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਇੰਤਜਾਮ ਕਰੀਏ। ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਇਹਨਾਂ ਲਈ ਚੋਗਾ ਪਾਈਏ ਤੇ ਸਾਫ-ਸੁਥਰਾ ਪੀਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਰੱਖੀਏ। ਜਿਹੜੇ ਘਰ ਸਾਰੇ ਛੱਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਾਂ ਭੀੜੇ ਘਰ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਤੇ ਚੋਗਾ ਪਾਈਏ ਤੇ ਪੀਣ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਰੱਖੀਏ।ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਭ ਲਈ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਆਉਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੋਏਗਾ। ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਰਵਿਸ ਕਰਵਾਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਘੱਟ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲੇ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਐਸੀ ਤਕਨੀਕ ਇਜ਼ਾਦ ਕਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੋਬਾਇਲ ਟਾਵਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ ਸੂਖਮ ਤਰੰਗਾਂ ਦਾ ਇੰਨ੍ਹਾਂ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾ ਪਵੇ। ਚਾਈਨਾ ਡੋਰ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗੇ। ਆਉ ਪੰਛੀਆਂ ਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੀਏ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਈਏ ਤਾਂ ਜੋ ਫਿਰ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਇਹ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਛੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਨੱਚਣ, ਝੂਮਣ, ਗਾਉਣ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਸਭ ਨੂੰ ਉੱਠਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣ। ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸਭ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਮਿੰਨੀ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ-ਖ਼ਜਿਆਰ (ਡਲਹੋਜੀ)

ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਬੜਾ ਗੂੜਾ ਰਿਸਤਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਗਤ ਲਈ ਉਸ ਵੱਲ ਖਿੱਚਾ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਭਾਰਤ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪੱਖੋ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਸਰਦੀ, ਗਰਮੀ, ਪੱਤਝੜ ਤੇ ਬਹਾਰ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਨਵੇਕਲੇ ਰੰਗਾ ਵਿੱਚ ਲਬਰੇਜ ਰੱਖਦੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਪਹਾੜ, ਰੁੱਖ, ਫੁੱਲ, ਫਲ ਤੇ ਹਰਿਆਵਲ ਚੋਤਰਫਾ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਹੋਰ ਦਿਲਕਸ਼ ਹੋ ਜਾਦੇ ਹਨ । ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਕੂਨਮਈ ਪਲ ਬਖ਼ਸ਼ਦੇ ਹਨ।

ਹਿਮਾਚਲ ਦਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਚੰਬਾ ਪਹਾੜੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਾ ਅਦਭੁੱਤ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਉਂਜ ਵਸੋ ਜ਼ਰੂਰ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਪਹਾੜਾ ਦੀ ਆਪ ਮੁਹਾਰੀ ਉਮੜੀ ਕੁਦਰਤੀ ਕਲਾ (ਕੈਨਵਸ) ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀ। ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦਸੰਬਰ ਪਰਿਵਾਰਾ ਸਮੇਤ ਜਾਨਣ ਤੇ ਮਾਨਣ ਦਾ ਸਬੱਬ ਨਸੀਬ ਹੋਇਆ । ਇਸ਼ ਮਹੀਨੇ ਡਲਹੋਜੀ ,ਕਾਲਾਟੋਪ,ਡਾਇਨ ਕੁੰਡ,ਖਜਿਆਰ ਤੇ ਚਮੇਰਾ ਝੀਲ ਦੀ ਮੋਸਮੀ ਤਾਜ਼ਗੀ ਚਰਮ ਸੀਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਡਲਹੋਜੀ ਬਾਇਆ ਪਠਾਨਕੋਟ ਸੜਕੀ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਰਗ 327 ਕਿ.ਮੀ ਹੈ। ਜੋ ਪਹਾੜੀ ਰਾਹਾਂ ਵਿਚੋ ਲੰਘਦਿਆ 7-8 ਘੰਟਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਵੀ ਨਹੀ ਲਗਦਾ । ਖਜਿਆਰ ਹਰਿਆਵਲ ਕਲਾ ਦਾ ਦੇਖਣ ਯੋਗ ਨਮੂਨਾ ਹੈ । ਪਰ ਡਲਹੋਜੀ ਵੀ ਸਾਮਰਾਜੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੁਹੱਪਣ ਪੱਖੋ ਘੱਟ ਨਹੀ। ਇਸ ਦਾ ਪਰਬਤੀ ਖੇਤਰ ਧੌਲਧਾਰ ਦੀਆ ਪਹਾੜੀਆ ਵਿਚੋ ਲੰਘਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਟ ਤੋ 1970 ਮੀਟਰ ਉਚਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੂੰ 1848 ਵਿੱਚ ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਡਲਹੋਜੀ ਨੇ ਵਸਾਇਆ । ਉਸ ਸਮੇ ਅੰਗਰੇਜੀ ਫੋਜ ਦੇ ਅਫਸਰਾ ਵਾਸਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀਆ ਛੁੱਟੀਆ ਲਈ ਰੈਣ-ਬਸੇਰੇ ਤੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਦਾ ਰਮਣੀਕ ਸਥਾਨ ਸੀ । ਇਹ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਮਰਾਜੀ ਅਫਸਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਰਿਹਾ ਸੇਂਟ ਜੋਨਸ ਚਰਚ ਡਲਹੋਜੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਅਕ੍ਰਸਿਤ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਹੈ ਜੋ ਗਾਂਧੀ ਚੌਕ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ। ਹਰੇ ਕਚੂਰ ਲੱਦੇ ਪਹਾੜ ਤੇ ਪਾਈਨ ਦੇ ਰੁੱਖਾ ਵਿਚਲੇ ਸਾਂਤ ਮਹੋਲ ਨੂੰ ਹੋਰ ਰੂਹਾਨੀ ਬਣਾਉਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਚਰਚ ਪ੍ਰੋਸਟੈਸਟੈਂਟ ਸਮੁਦਾਏ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜੋ ਪਹਿਲਾ ਲੱਕੜੀ ਦੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ । 1863 ਵਿੱਚ ਜੋਨ.ਐਚ.ਪਾਰਟ ਨੇ ਪੱਥਰ,ਸੀਸਾ ਤੇ ਲਕੜੀ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ । ਇਸ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੀ ਕੈਥੋਲਿਕ ਚਰਚ ਨਾਲ ਮਿਲਦਾ ਹੈ । ਚੈਪਲ (ਚਰਚ ਦਾ ਪੂਜਾ ਸਥਾਨ) ਨੂੰ ਲਕੜੀ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਸੀਸੇ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਸਮੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਗੈਲਰੀ ਦੀਆ ਫੋਟੋ ਤੇ ਲਾਇਬਰ੍ਰੇਰੀ ਦੀਆ ਦੁਰਲਬ ਕਿਤਾਬਾ ਬਖੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆ ਹਨ। ਚਰਚ ਸੱਤੋ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 7 ਤੋ ਸਾਮ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ ਖੁਲਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਆਥਣ ਵੇਲੇ ਲੋਕੀ ਨਤਮਤਕ ਹੋਣ ਲਈ ਆਉਦੇ , ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਮੇਨ ਬਜਾਰ ਵਿਚੋ ਲਕੜੀ ਦੇ ਬਣੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੈਲਾਨੀ ਠੰਡ ਤੋ ਬਚਣ ਲਈ ਗਰਮ ਪਹਾੜੀ ਪਕਵਾਨ ਨਾਲ ਉਬਲਦੇ ਕੇਸ਼ਰ ਵਾਲੇ ਦੁੱਧ ਦਾ ਜਾਇਕਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀ ਭੁੱਲ਼ਦੇ।

ਡਲਹੋਜੀ ਤੋ ਖਜਿਆਰ ਦਾ ਸੜਕ ਰਾਹੀ ਸਫਰ 22 ਕਿ.ਮੀ ਜਦੋ ਕਿ ਹਵਾਈ ਸਫਰ ਸਿਰਫ 9 ਕਿ.ਮੀ ਹੀ ਹੈ । ਪਰ ਦਿਉਦਰ ਤੇ ਓਕ ਦੇ ਰੁੱਖਾ ਵਿਚੋ ਲੰਘਦੇ ਨਾਗ ਵਲੇਵੇਂ ਰਸਤਿਆ ਦਾ ਅਨੰਦ ਜਹਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀ ਮਿਲਦਾ। ਇਹਨਾ ਦੋਵਾ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਲਾਟੋਪ (Kalatop) ਖਜਿਆਰ ਸੈਂਚਰੀ ਪੈਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਾਮ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲੇ ਕਾਲੀ ਲੱਕੜ ਵਾਲੇ ਘਣੇ ਜੰਗਲਾ ਕਾਰਨ ਪਿਆ । ਜੋ ਸਮੁੰਦਰੀ ਤਲ ਤੋ ਉੱਚਾ 2768 ਮੀ ਹੈ। 30.69 ਕਿ.ਮੀ ਸੰਘਣੀ ਬਨਸਪਤੀ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਟ੍ਰੈਕਿੰਗ ਵਾਲਿਆ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਹੈ। 19.63 ਕਿ.ਮੀ ਦੇ ਪਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਦਿਉਦਰ ਤੇ ਫਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਦਰਖਤ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਸਿੱਧੇ ਤਣੇ ਵਾਲੇ ਦਰਖਤਾ ਦੀ ਉਚਾਈ 131 ਤੋ 164 ਫੁੱਟ ਪਰ ਕਈ 197 ਫੁੱਟ ਉੱਚੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਤਣੇ ਦਾ ਖੇਤਰਫਲ 10 ਫੁੱਟ ਕਰੀਬ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਲੰਮੇ ,ਚਮਕੀਲੇ ਤੇ ਨੋਕੀਲੇ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਦਾ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਹਿਮਾਲਿਆ ਪਰਬਤ ਤੇ ਭੂੰ-ਮੱਧ ਸਾਗਰ ਹੈ। ਲੱਕੜ ਵਜਨ ਵਿੱਚ ਹਲਕੀ ਪਰ ਮਜਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੱਕੜ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ ਬੈਰਕਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਸਨ।ਹੰਢਣਸਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਸਮੀਰ ਵਿੱਚ ਸਿਕਾਰੇ ਤੇ ਕਿਸਤੀਆ ਵੀ ਬਣਾਈਆ ਜਾਦੀਆ ਹਨ ।ਦਿਉਦਾਰ ਪਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਰਾਸਟਰੀ ਰੁੱਖ ਹੈ। ਪਾਈਨ ਦੇ ਰੁੱਖਾ ਪਹਾੜਾ ਦੀ ਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾਉਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾ ਦੀ ਉਮਰ 100 ਤੋ 1000 ਸਾਲ ਅਤੇ 10 ਤੋ 260 ਫੁੱਟ ਲੰਮੇ ਹਨ । ਕੈਲੋਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋ ਪੁਰਾਣਾ ਮੈਥੂਸਲੇਹ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪਾਈਨ ਰੁੱਖ ਦੀ ਉਮਰ 4852 ਸਾਲ ਹੈ । ਪਹਾੜਾ ਵਿੱਚ ਭਾਲੂ ,ਭੇੜੀਏ,ਗੁਰੀਲੇ ,ਬਾਂਦਰ,ਹਿਰਨ ,ਲੰਗੂਰ ,ਬਲੈਕ ਹੋਡਾ ਜੈਅ ,ਕੈਮੂਨਟ ਬਿਲਡ ਰੋਕ ਥਰੰਮ ,ਗਰੇਅ ਹਿੰਡਰ ਅਤੇ ਫਲਾਈ ਕੈਂਚਰ ਵਰਗੇ ਜਾਨਵਰ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਮੋਰ,ਤੋਤੇ ,ਚਿੜੀਆ ,ਪਹਾੜੀ ਮੁਰਗੇ , ਖਰਗੋਸ਼, ਬੱਤਖਾ ਵੀ ਆਮ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀਆ ਹਨ। ਕਾਲਾਟੋਪ ਤੇ ਡਾਇਨ ਕੁੰਡ ਚੋਟੀ ਉਪਰ ਬਰਫਬਾਰੀ (Snow Fall) ਬਾਕੀ ਖੇਤਰ ਤੋ 2 -3 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾ ਹੋਣ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਆਲੇ -ਦੁਵਾਲੇ ਲਈ ਬਰਫੀਲੇ ਮੋਸਮ ਸੁਰੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 1973 ਵਿੱਚ ਡਾਇਨ ਕੁੰਡ ਚੋਟੀ (Dayan Kund Peak) ਉਪਰ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਸਟੇਸਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਸ ਸਮੇ ਤੋ ਆਮ ਲੋਕਾ ਦਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀ। ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਡਾਇਨ ਕੁੰਡ ਵਿਚੋ ਹੋ ਕੇ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ।

ਅਗਲਾ ਮੁੱਖ ਪੜਾਅ ਖਜਿਆਰ 2050 ਮੀਟਰ ਉਚਾ ਤੇ ਕੇਵਲ 15 ਕਿ.ਮੀ ਦੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸੀ । ਪਹਿਲੇ ਨਜਰੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦੇਖ ਅੱਖਾ ਅੱਡੀਆ ਰਿਹ ਜਾਦੀਆ ਹਨ। ਉਹ ਪਲ ਸਵਰਗਮਈ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਸ ਤੋ ਘੱਟ ਨਹੀ ਜਾਪਦਾ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦਿਉਦਰ ਨਾਲ ਲੱਦੇ ਪਹਾੜ, ਨੀਲਾ ਆਸਮਾਨ ਤੇ ਖੁੱਲਾ ਹਰਾ ਭਰਾ ਘਾਹ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਪਲਾ ਲਈ ਦੁਨਿਆਵੀ ਝਮੇਲਿਆ ਤੋ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਦਾ ਟਾਪੂ (Floating Island) ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਅਲੌਕਿਕ ਰੰਗ ਹੈ। ਖਾਜੀ ਨਗ (Khaji nag) ਮੰਦਰ ਸਥਾਨੀ ਲੋਕਾ ਆਸਥਾ ਨੂੰ ਰੂ-ਬ-ਰੂ ਕਰਵਾਉਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋ ਖਜਿਆਰ ਦਾ ਨਾਮਕਰਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੰਦਰ 12ਵੀ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਣਵਾਇਆ। ਇਸ ਖੁਸ਼ਗਵਾਰ ਮਹੋਲ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰੀ ਪੈਰਾਗਲ਼ਾਈਡਿੰਗ ,ਘੋੜ ਸਵਾਰੀ ,ਜੋਰਬਿੰਗ (ਘੁੰਮਦਾ ਬੰਦ ਗੁਵਾਰਾ) ਵਰਗੀਆ ਨਵੀਆ ਖੇਡਾ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ । ਲੋਕ ਪਹਾੜੀ ਪੋਸਾਕਾ,ਖਰਗੋਸ ਤੋ ਮਨਮੋਹਕ ਦ੍ਰਿਸਾ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਖਿਚਦੇ , ਬੱਚੇ ਖੇਡਾ ਖੇਡਦੇ ਅਤੇ ਖਾਣਿਆ ਦਾ ਲੁਤਫ ਉਠਾਉਦੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਸਿਵ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ ਸਿਵਜੀ ਭਗਵਾਨ ਦੀ 84 ਫੁੱਟ ਉੱਚੀ ਮੂਰਤੀ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਬੁੱਤ ਤਰਾਸਣ ਕਲਾ ਵੀ ਦੇਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਵੇਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ?

ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ, ਮਕਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੋਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਐਲਾਨੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਹੈ ਪਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਕ ਨਰੋਈ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੋਈ ਕੌਮੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਜਿਸ ਫਾਰਮੂਲੇ ਉੱਪਰ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ 90 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਆਬਾਦੀ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦਾ 75 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸੁਝਾਏ ਫ਼ਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਾਰੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹੀ ਅਤੇ ਆਮ ਦੋ ਵਰਗਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਣਨ ਉਪਰੰਤ ਸਸਤਾ ਅਨਾਜ ਮਿਲ ਸਕੇਗਾ। ਤਰਜੀਹੀ ਵਰਗ ਵਿਚ 46 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ 28 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 35 ਕਿੱਲੋਗ੍ਰਾਮ ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਭਾਰੀ ਸਬਸਿਡੀ ਉੱਪਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਇਸ ਵਿਚ ਚਾਵਲ 3 ਰੁਪਏ, ਕਣਕ 2 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮੋਟੇ ਅਨਾਜ 1 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋਗ੍ਰਾਮ ਮਿਲਣਗੇ। ਆਮ ਵਰਗ ਵਿਚ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ 22 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਬਾਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 20 ਕਿੱਲੋ ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ, ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਮੁੱਲ ਦੇ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੌਮੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣਾ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੋਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਜੀਹੀ (ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ) ਅਤੇ ਆਮ (ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਵਾਲੇ ਪਰਿਵਾਰ) ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਵੰਡ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੰਡ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਫ਼ਰਜ਼ੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਹਿਮਤੀ ਨੋਟ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮੰਨੇ ਅਰਥ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਅਰਜਨ ਸੇਨ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਖੋਜ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੁੱਲ ਆਬਾਦੀ ਦੇ 77 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਖਪਤ ਖ਼ਰਚਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਅ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਿਰਫ਼ 20 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਅਧਿਐਨ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਰਥ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਭਾਰਤ ਦੀ 77 ਫ਼ੀਸਦੀ ਆਬਾਦੀ ਤਾਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਰੋਟੀ, ਕੱਪੜਾ, ਮਕਾਨ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਧ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਰੋਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਐਲਾਨੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜ ਹੈ ਪਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਮਾਮ ਮੁਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ, ਇਥੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੁਢਲੀ ਲੋੜ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਿਰਫ਼ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਹੀ ਗੱਲ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਕ ਨਰੋਈ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਦਾ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ੱਦ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਿਤ ਆਹਾਰ, ਸਾਫ਼ ਪੀਣਯੋਗ ਪਾਣੀ, ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰੀਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਤਹਿਤ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਨੂੰ ਜਜ਼ਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਵਲ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਭਨਾਂ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਿੱਲ ਦੇ ਪਾਸ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੀਵਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬੇਮਾਅਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਭਨਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਨਾਜਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਰ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਚਿਤ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ, ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਨ 1964-65 ਤੋਂ ਕੁਝ ਇਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਨ 1970 ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਕੀਮਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇਕ ਘਾਟੇ ਦਾ ਧੰਦਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਾਗਤਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਸੂਚਕ ਅੰਕ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਮੰਨ ਕੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਧੰਦਾ ਬਣੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਗਲਬੇ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਜਾਂ ਲੁਕਵਾਂ ਬੋਲਣ ਜਾਂ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੰਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਨਿਮਨ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਲਈ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਊ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ-ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾਂਤਕ (2.5 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਅਤੇ ਛੋਟੇ (2.5 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 5 ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ) ਕਿਸਾਨ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੱਧਮ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਸਬੰਧੀ ਸੁਝਾਵਾਂ/ਦਲੀਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਪਾਰਕ ਲੀਹਾਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਤੇ ਨਿਮਨ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਹੀ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਜਾਪਾਨ ਦੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਕਾਮਯਾਬ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿਚ ਖੇਤ ਦੇ ਆਕਾਰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦਾ ਉਲਟਾ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧ ਇਸ ਦੀ ਠੋਸ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵਧਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਾਗਤਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਡਾ: ਐਮ. ਐਸ. ਸਵਾਮੀਨਾਥਨ ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 4 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਉੱਪਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਕਰਜ਼ਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਨਾਲ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਨਾਲ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ, ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮਰਥਨ ਕੀਮਤਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਣ, ਅਨੁਸਾਰ ਠੀਕ ਸਮੇਂ ਉੱਪਰ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਦਾ ਠੀਕ ਭੰਡਾਰੀਕਰਨ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸਾਨ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁਲਣ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਖਸਤਾ ਸਰਕਾਰੀ ਗੁਦਾਮਾਂ ਵਿਚ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਪਿਆ ਖਰਾਬ ਹੋਵੇ। ਸਭਨਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਅਨਾਜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ ਰਹੇ ਲੋਕ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਉੱਚੀ ਦਰ ਵੱਲ ਹੀ ਨਾ ਦੇਖਣ, ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਮਿਆਰ ਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖ਼ਰੀਦ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮੀਰੀ ਰੇਖਾ ਵੀ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਮੀਰੀ ਦੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਉੱਪਰਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਭਾਰੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੇਜੋੜ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਸਿੱਟਾ

ਤਬਰੇਜ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚਮੇਲੀਬਾਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਕੋਲ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪਾਰਟਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਤਾਂ ਕੁਝ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵੀ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤਬਰੇਜ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਉਸਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਦਾ ਸੀ। 30 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਤਰਬੇਜ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਸ਼ਟਰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਭਰਾ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਰ ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਸਿਆ। ਉਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬੋਲਣ ਲੱਗਿਆ, ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੱਥੇ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਰਿਆ ਸਮਾਨ ਕੱਢ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਦੁਕਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਗਾ ਦਿੱਤਾ, ਫ਼ਿਰ ਦੁਕਾਨ ਦੀ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਕੇ ਉਹ ਦੁਕਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ। ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਤ ਵਾਪਸ ਨਾ ਆਇਆ ਤਾਂ ਤਬਰੇਜ ਕੋਲ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀਣ ਚਲਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਜਿਹਨਾਂ-ਜਿਹਨਾਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਉਠਣਾ-ਬੈਠਣਾ ਸੀ। ਤਬਰੇਜ ਉਥੇ ਵੀ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਮਾਲਕ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹ ਵਾਪਸ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਚਿੱਤਰਾ ਦੌੜਦੀ ਹੋਈ ਡਰੀ ਸਹਿਮੀ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਆਈ। ਜਿਸ ਮਕਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ, ਚਿੱਤਰਾ ਉਸੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੁੜੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਗੋਲੂ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਬੋਲੀ, ਤਬਰੇਜ਼ ਗੱਲ ਹੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੈ, ਆਓ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਹੀ ਚੱਲ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ।

ਕਿਸੇ ਅਣਹੋਣੀ ਦੇ ਸ਼ੰਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਤਬਰੇਜ ਚਿੱਤ੍ਰਾ ਅਤੇ ਗੋਲੂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਉਸਦੇ ਘਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਘਰ ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਇੱਕਦਮ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭਾਤ ਫ਼ਾਂਸੀ ਦੇ ਫ਼ੰਦੇ ਤੇ ਲਟਕਦਾ ਹੋਇਆ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਸਦੀ ਚੀਖ ਨਿਕਲ ਗਈ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਗਿਆ।

ਫ਼ਿਰ ਚਿੱਤਰਾ ਬੋਲੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲਈ ? ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੂਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵੀ ਹੈ, ਤਰਬੇਜ ਤੁਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਦਿਓ ਉਦੋਂ ਹੀ ਚਿੱਤਰਾ ਬੋਲੀ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਇਹਨਾਂ ਨੇ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਕਿਉਂ ਕਰ ਲਈ। ਤਬਰੇਜ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਇਲ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਕਰਕੇ ਉਸਦੀ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਘਰ ਉਥੋਂ ਕੁਝ ਹੀ ਦੂਰੀ ਤੇ ਸੀ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਦੇਰ ਵਿੱਚ ਵੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੜੌਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।

ਖਬਰ ਮਿਲਣ ਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਵਪਾਰੀ ਵੀ ਆ ਪਹੁੰਚੇ। ਘਰ ਦੇ ਜਵਾਨ ਆਦਮੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਰੋ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ 10 ਮਿੰਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੇ ਬਾਹਰ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਇਕੱਠੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੜਕ ਤੇ ਭੀੜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫ਼ਾਂਸੀ ਤੇ ਲਟਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਉਤਾਰੀ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਲਾਸ਼ ਦੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਪਹਿਲੀ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੱਕੀ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਸਿਰ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਪਾਰੀ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨ ਲੱਗੀ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਫ਼ਾਂਸੀ ਤੇ ਲਟਕਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲਾ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ 2 ਪੇਜਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੂਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵੀ ਸੀ। ਉਸ ਸੂਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਕ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਤਾਤ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕਥਿਤ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ, ਇਯ ਗੱਲ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੀ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੂਸਾਈਡ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਸਚਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਤਾ ਲੱਗਣੀ ਸੀ।

ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੁਕਾਨ ਮਾਲਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੜਕੀ ਚਿੱਤਰਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫ਼ੋਰੈਂਸਿਕ ਟੀਮ ਵੀ ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆ ਗਈ। ਲਾਸ਼ ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਲਈ ਭਿਜਵਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਪ੍ਰਦੀਪ ਦੀ ਤਹਿਰੀਰ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲੀ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਲੋਹੇ ਦੀ ਰਾਡ ਵਰਗੀ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਹੈ।

ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਕ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹ ਚਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਘਰੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ ਚਿੱਤਰਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਚਚੇਰਾ ਭਰਾ ਕੌਸ਼ਿਕ ਉਰਫ਼ ਗੋਲੂ ਮੌਜੂਦ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਚਿੱਤਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਇੱਕਪਾਸੜ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਦੁੱਗਣਾ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਭਲਾਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆਰ ਕਰਦੀ। ਮੇਰਾ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਜਾਂ ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਰੋਜ਼ ਸਵੇਰੇ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਜਾ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਾਂਗ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਚਲੀ ਗਈ। ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਬਾਕੋਨੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਕਾਰ ਦਿੱਸੀ। ਮੈਂ ਇਹ ਸੋਚਦੇ ਹੋਏ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰੀ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤ ਅੱਜ ਦੁਕਾਨ ਤੇ ਇੰਨੀ ਜਲਦੀ ਕਿਵੇਂ ਆ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸਾਡੀ ਰਸੋਈ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਟਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਘਰ ਹੀ ਕਿਉਂ ਚੁਣਿਆ ?

ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਚਚੇਰੇ ਭਰਾ ਗੋਲੂ ਤੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜੁਰਮ ਕਬੂਲ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਬਣ ਗਏ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪ੍ਰਭਾਤ ਸਿੰਘ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕੀੜਗੰਜ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਨਗਰ ਨਿਵਾਸੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਸੀ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਵੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦੇ 4 ਮੁੰਡੇ ਅਤੇ ਇਕ ਲੜਕੀ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਨਕਲਤਾ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੰਗਲੀਕ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਵੀਰੇਂਦਰ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਸੀ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਸੀ। ਕੋਤਵਾਲੀ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਮਾਰਗ ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਵੀਰੇਂਦਰ ਨੇ ਸੰਨ 2003 ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਕ ਦੁਕਾਨ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਲਈ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਬੰਧੂ ਟਰੇਡਰਜ਼ ਨਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਪਾਰਟਸ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਖੋਲ੍ਹੀ। ਉਸਦੀ ਦੁਕਾਨ ਪ੍ਰਭਾਤ ਸੰਭਾਲਦਾ ਸੀ। ਦੋਸਤੀ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸਤਿੰਦਰ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਦੁਕਾਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਭਾਤ ਦਾ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਖੂਬ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਸੀ। ਦੁਕਾਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਹੀ ਸਤਿੰਦਰ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸੀ। ਉ ?ਹਨਾਂ ਦੀ ਲੜਕੀ ਚਿੱਤਰਾ ਸੀ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨ ਉਹਨਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਭਾਤ ਦੀ ਉਮਰ 36 ਸਾਲ ਅਤੇ ਚਿੱਤਰਾ ਦੀ 16 ਸਾਲ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਖਬਰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗ ਗਈ। ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਸਮਝਾਇਆ ਪਰ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਾ ਹੋਇਆ, ਬਲਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਨ ਲੱਗਿਆ। ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਅੰਤਰ ਸੀ ਪਰ ਪਿਆਰ ਦਾ ਭੂਤ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫ਼ਿਰ ਉਤਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਸਫਲ ਹੋਏ ਸਭ ਆਣ ਮਿਲੋ !

ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਸਫਲਤਾ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਰੇਕ ਸਫਲ ਵਿਅਕਤੀ ਪਿੱਛੇ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਫਲ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਅਪਨਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੀ ਟੀਮ ਹਾਰਦੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਕਦੇ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜਿੱਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜਿਹੜਾ ਸ਼ਤਰੰਜ ਵਿੱਚ ਮਾਤ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ, ਉਹ ਸ਼ਤਰੰਜ ਸਿੱਖਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕੌੜਾ ਸੁਆਦ ਨਾ ਚੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਅਸੀਂ ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਮਾਖਿਓਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਨਿਚੋੜਦੇ ਨਿੰਬੂ ਹਨ; ਪਰ ਰਸ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਸਫਲਤਾ-ਅਸਫਲਤਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਪੂਰਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਖਿੜੇ ਮੱਥੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੇ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਜ ਹਨ। ਅਕਸਰ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਰਨਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਰਮਨ ਲੋਕ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੁੱਤਿਆਂ ਲਈ ਪੌਸ਼ਟਿਕ ਬਿਸਕੁਟ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਖ਼ੂਬ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਲਈ ਵਧੀਆ ਡੱਬੇ ਬਣਾਏ। ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਬਿਸਕੁਟ ਵਿਕੇ, ਪਰ ਲਗਪਗ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਮਗਰੋਂ ਵਿਕਰੀ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਥੋਕ ਏਜੰਟ ਬੁਲਾ ਕੇ ਕਾਰਨ ਜਾਣਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਬਿਸਕੁਟ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵਿਕਦੇ ਤਾਂ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਨੇ ਸੱਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਸਕੁਟਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਉਹ ਖਾਂਦੇ ਨਹੀਂ।" ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਜਾਣਨ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭਾਗ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਮਾਖੌਲ ਉਡਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ, ਅਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਰਮ, ਘਾਟੇ ਦਾ ਸਹਿਮ ਆਦਿ ਹਾਲਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪ੍ਰਯੋਗ ਫੇਲ੍ਹ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ; ਪਰ ਵਿਗਿਆਨੀ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਦੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਜਿਹੜੇ ਚੱਲੇ ਬਹੁਤ ਪਰ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿਧਰੇ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਵਸਰ ਮਿਲਦੇ-ਮਿਲਦੇ ਗਵਾਚ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਹੜੇ ਜਿੱਤ ਕੇ ਵੀ ਹਾਰ ਗਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਾੜਾਂ ਸਭ ਨੇ ਪਾਈਆਂ ਤੇ ਸ਼ਾਬਾਸ਼ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਵਾਰੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਡੀਕਾਂ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸਾਂ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਜੇਤੂਆਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਾ ਅਤੇ ਅਪਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤਦਾ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਰੱਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਜਿੱਤਦਾ ਹੈ, ਰੱਬ ਉਸ ਵੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਕਸਰ ਸੁਪਨੇ ਵਧੇਰੇ ਵੇਖਦੇ ਹਨ, ਕਾਰਜ ਘੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਵਿਗਿਆਨਕ ਢੰਗ ਅਪਨਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਈ ਹੋਈ ਲੀਹ 'ਤੇ ਟੁਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਦੇਸ਼ਹੀਣ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਕਲ ਮਾਰ ਕੇ ਸਫਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ-ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡੀ ਛਾਲ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਤੁਹਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੁਹਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।

ਅਸਫਲ ਹਰ ਕੋਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੱਗਦਾ ਇੰਜ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਹਰ ਵਾਰੀ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਹਰ ਵਾਰੀ ਸਫਲ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਖਲੋਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਵਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੁਣ ਲਾਇਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਧਾਂਤਕ ਗਿਆਨ ਭਾਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਹਾਰਕ ਅਨੁਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹੁੰਦੇ। ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਫਲ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉੱਥੇ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਸਖ਼ਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰਦਾ।

ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਸਿੱਖਿਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰੱਟਾ ਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਢੰਗ ਦੱਸਿਆ-ਸਿੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਦੋਂਕਿ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਿਖਣ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਿਆ-ਸੁਣਿਆ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੀ ਯਾਦ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੰਬਰ ਲੈਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਯਥਾਰਥ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਤਕ ਕੁਝ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਔਖੇ ਅਤੇ ਅਸੰਭਵ ਸਮਝਣ ਦੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਗਏ ਹਨ, ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ, ਲਿਖਣ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੇਗੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਮਿਲਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਮਹਾਨਤਾ ਦਾ ਇਹੀ ਮਾਰਗ ਹੈ।

ਮਹਾਨ ਬਣਨ ਦਾ ਅਰਥ ਲਿੰਕਨ ਜਾਂ ਗਾਂਧੀ ਬਣਨਾ ਨਹੀਂ। ਜੋ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ, ਹਰ ਥਾਂ ਮਹਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਖਾਣ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਘੜੇ ਅਤੇ ਲਿਸ਼ਕਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀਰਾ ਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਵੱਟਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਸੁਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਹੀਰੇ ਸਨ। ਉਹ ਹੀਰਿਆਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਖਾਣ ਛੱਡ ਕੇ ਹੀਰੇ ਲੱਭਣ ਤੁਰ ਗਿਆ। ਹੀਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਜਦੋਂ ਤਕ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਸਮਿਆਂ ਦੀ ਰਗੜ ਨਹੀਂ ਸਹਿੰਦੇ, ਉਹ ਲਿਸ਼ਕਦੇ ਨਹੀਂ। ਅਠਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਤਕ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਪੇਂਡੂ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਸਫਲਤਾ-ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਅਜੇ ਉਪਜਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਗੰਭੀਰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ, ਘੱਟ-ਵੱਧ, ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਸਫਲਤਾ-ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸ਼ਹਿਰੀ ਜੀਵਨ ਦੀ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਕਾਢ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋ ਦਸਵੀਂ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪ੍ਰਸੰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੰਬਰ ਆਏ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਓਲੰਪਿਕਸ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਇੱਕ ਦੌੜਾਕ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ, ਮੈਂ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸੋਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਅਜੋਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਹਰ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਨਾ ਤੁਹਾਡੀ ਪਛਾਣ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਚਰਿੱਤਰ ਬਾਰੇ ਹੁਣ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸਿਖਲਾਈ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਬੜੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰੇਕ ਹਾਰ ਅਤੇ ਅਸਫਲਤਾ ਸਾਨੂੰ ਬਦਲਦੀ ਹੈ। ਅਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਜਾਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਸਿਖਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਦਸ-ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਵਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਨਾ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਹੌਸਲਾ ਡਿੱਗਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਸਫਲਤਾ ਦਾ ਵੀ ਲਾਭ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹਾਂ-ਪੱਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਇੰਨੀ ਵਾਰ ਅਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਕਿ ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਡਰ ਲੱਗਣਾ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਖ਼ਿਆਲ ਆਇਆ ਕਿ ਜੇ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਪ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਡੇਅਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਦੁੱਧ ਹੀ ਵੇਚਦਾ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਹ ਦਹੀਂ, ਮੱਖਣ, ਘਿਓ, ਕਰੀਮ ਆਦਿ ਵੀ ਵੇਚਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਬਾਰ੍ਹਾਂ ਡੇਅਰੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਤਨਖਾਹਦਾਰ ਨਹੀਂ ਭਾਈਵਾਲ ਬਣਾਇਆ।

ਇੱਕ ਇਸਤਰੀ ਨੇ ਸਿਲਾਈ ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਮਸ਼ੀਨ ਨਾਲ ਫੈਸ਼ਨ-ਬਰਾਂਡ ਉਸਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਨੇ ਆਚਾਰ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਵਪਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਉਸਾਰ ਲਈ। ਸਾਡੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ ਸਿਖਾਉਂਦੀ, ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਤਾਂਘਵਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਾਨੂੰ ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਗਏ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਨੌਕਰ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਹੀ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ।

ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਇਆਂ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਰੇਕ ਸਫਲਤਾ-ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੱਸਦੇ ਹਾਂ। ਨਿਰਸੰਦੇਹ ਅਜੋਕੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੂਹਣੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕਾਹਲ ਹੈ। ਸਭ ਪਾਸੇ ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਢਹਿੰਦੀਕਲਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਉਪਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਘਾਟਾ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਕਰਜ਼ਾ ਲਏ ਪੈਸੇ ਰੁੜ੍ਹ ਜਾਣ ਤਾਂ ਹੌਸਲਾ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲੀ ਨਿਰਾਸਤਾ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਅਸਫਲ ਹੋ ਕੇ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਯਤਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਉਪਜਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨਹੀਂ ਉਪਜ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀ ਨਾਲ ਆਏ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਲੜਕੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ: ਕੀ ਮੈਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਰਤਕੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹਾਂ ? ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ: ਨੱਚ ਕੇ ਵਿਖਾ। ਉਸ ਦਾ ਝਿਜਕ ਵਾਲਾ ਨੱਚਣਾ ਵੇਖ ਕੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ: ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਰਤਕੀ ਬਣਨ ਦੇ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲੜਕੀ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਘਰ ਚਲੀ ਗਈ, ਨੱਚਣ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਤਿਆਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਸੋਡੇ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਰਹੀ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਮਗਰੋਂ ਉਹੀ ਨਾਟਕ ਮੰਡਲੀ ਫਿਰ ਉਧਰ ਆਈ ਅਤੇ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ: ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਨੇ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ: ਤੇਰੇ ਪੁੱਛਣ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੰਨ ਕੇ, ਨੱਚਣਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪ ਬਰਬਾਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਉਪਰੰਤ ਜਦੋਂ 'ਸ਼ਹੀਦ' ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਗਾਉਣ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਉਦੋਂ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਸੀ: ਗਾਉਣਾ ਤੇਰੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਲਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ। ਸੋ ਉਹ ਸਫਲ ਹੋਈ। ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬੱਚੇ ਦੌੜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਰੁਕ ਕੇ ਬਾਕੀ ਚਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਠਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜੇ ਬਾਹਵਾਂ ਵਿੱਚ ਬਾਹਵਾਂ ਪਾ ਕੇ ਦੌੜੇ ਅਤੇ ਪੰਜੇ ਅੱਵਲ ਆਏ। ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਅਤੇ ਲੈਣ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮੁਹਾਰਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬੇੜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾਵਾਂਗਾ

ਪੰਚਕੂਲਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਕੁਲਦੇਵੀ ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ, ਮਾਤਾ ਭੀਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ (ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ) ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 27 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸੈਕਟਰ 7, ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਕੁਲਦੇਵੀ ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੁਰਗਾ ਮੰਦਰ ਵਿੱਚ 6ਵੀਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੌਂਕੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਕੁਲਦੇਵੀ ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੀ ਉਸਤਤ ਦਾ ਜਾਪ ਕਰਕੇ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਰਿਆਣਵੀ ਭਜਨ ਗਾਇਕ ਰਾਜਫੁਲ ਕੁਚਰਨੀਆ ਨੇ ਕੁਲਦੇਵੀ ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਜਨ ਗਾਏ। ÷ਮੇਰੀ ਮਾਂ, ਮੇਰੇ ਬਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਆਓ,÷ ਟਰੱਸਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਆਓ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਦਿਖਾਓ, ਮੇਰੀ ਮਾਂ। ਮੈਂ ਬੇਰੀ ਢੋਕਨ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਮੇਰਾ ਘਰ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ... ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਬੇੜੇ 'ਤੇ ਬਿਠਾਵਾਂਗਾ... ਮਾਂ, ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਜਾਉਣ ਲਈ ਸਜਾਇਆ ਹੈ, ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ, ਜਿਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸਜਾਇਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਲਈ ਚੁੰਦਰੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ..., ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ.... ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਭੇਟਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਅਤੇ ਝੂਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ÷ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਮਾਤਾ ਕੀ ਜੈ÷ ਅਤੇ ÷ਭੀਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਕੀ ਜੈ÷ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਮਾਨ ਭਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਤਾ ਭੀਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੁਲਦੇਵੀ, ਮਾਤਾ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਫੈਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਕੁਲਦੇਵੀ, ਮਾਤਾ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚੌਂਕੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਰ ਛੇਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਮਾਂ ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੱਸ ਟੂਰ ਵੀ ਭੇਜਦਾ ਹੈ। ਚੌਂਕੀ ਵਿਖੇ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਤਾ ਭੀਮੇਸ਼ਵਰੀ ਦੇਵੀ (ਬੇਰੀ ਵਾਲੀ) ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਜਗਮੋਹਨ ਗਰਗ, ਮਹਾਰਾਜਾ ਅਗਰਸੇਨ ਵੈਲਫੇਅਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਿਵਕੁਮਾਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਗਰਵਾਲ ਭਵਨ (ਹਰਿਦੁਆਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਸਬਕੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ, ਰਬਕੀ ਸੇਵਾ ਸੇਵਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੀ.ਵੀ.ਸ. ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਾਤਾ ਮਨਸਾ ਦੇਵੀ ਸੇਵਾ ਟਰੱਸਟ ਸੰਦੀਪ ਗੁਪਤਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਮਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦੀਪੁਰ ਬਾਲਾਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਿਨੇਸ਼ ਬਾਂਸਲ, ਪਵਨ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਧੀਰ ਦਿਆਲ ਅਗਰਵਾਲ, ਵਿਜੇ ਅਗਰਵਾਲ, ਹੇਮੰਤ ਜਿੰਦਲ, ਸਤੀਸ਼ ਮੰਗਲਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਚਕੂਲਾ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਮਿੰਦਰ ਬਾਂਸਲ, ਡੀ. ਸਿੰਗਲਾ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਨੀਰਜ ਮਿੱਤਲ, ਦੀਪਕ ਲੂਥਰਾ, ਵਰਿਸ਼ਭਾਨ ਗਰਗ, ਵਨੀਤ ਜੈਨ, ਸੰਜੇ ਗਰਗ, ਸੁਭਾਸ਼ ਸਿੰਗਲਾ, ਸਤੀਸ਼ ਜਿੰਦਲ, ਐਮ.ਪੀ ਅਰੋੜਾ, ਓ.ਪੀ ਪਾਹਵਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ, ਵਿਜੇ ਗਰਗ, ਹੈਪੀ ਗੁਪਤਾ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਗਰਗ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ. ਗੁਪਤਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਧੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੋਇਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਰਗਾ ਮੰਦਰ ਸਭਾ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸੱਤਿਆਭਗਵਾਨ ਸਿੰਗਲਾ, ਯੋਗਰਾਜ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਬਾਂਸਲ, ਵਰਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਜੈ ਮਿੱਤਲ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜੈ ਕੌਸ਼ਿਕ, ਦੀਪਕ ਗਰਗ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਸੈਕਟਰ 7 ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਿਤ ਗੋਇਲ, ਅਨਿਲ ਥਾਪਰ, ਉਮੇਸ਼ ਸੂਦ, ਸਾਬਕਾ ਕੌਂਸਲਰ ਸੋਨੀਆ ਸੂਦ, ਬੇਨੋ ਰਾਏ, ਪੁਸ਼ਪਾ ਲਾਕੜਾ, ਭਜਨ ਗਾਇਕ ਵਿਜੇ ਗਰਗ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸੰਸਥਾ ਪੰਚਕੂਲਾ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਜੂ ਚੰਦ, ਸ. ਬਿੰਦਲ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਜਨ ਗਾਇਕ ਭੈਣ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੰਜੂ ਬਾਂਸਲ, ਸੁਮਨ ਬਾਂਸਲ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਵਿਧਾਇਕ ਜੰਬਾ ਨੇ ਪੁੰਡਰੀ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰ ਦੀ ਚਾਹ ਪੀਂਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗਠਨ ਬਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣੇ

ਪੁੰਡਰੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਵਿਧਾਇਕ ਸਤਪਾਲ ਜੰਬਾ ਨੇ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਪੁੰਡਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁਹਿਰਦ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਚਾਹ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ, ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਰਕਰ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਨਿਵਾਸੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਗੈਰ-ਰਸਮੀ ਚਾਹ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਇਸਦੇ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਇਕ ਸਤਪਾਲ ਜੰਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪੁੰਡਰੀ ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਨੀਂਹ ਹਨ। ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਝਾਅ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ, ਅਸੀਂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਵਾਂਗੇ। ÷ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਾਡੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਾਕਤ ਨਾਲ, ਅਸੀਂ ਜਨਤਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਵਾਂਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਸਕੀਮਾਂ ਆਖਰੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਸਬੰਧਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਲਦੀ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੁਝਾਅ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਧਾਇਕ ਨੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਡੀ.ਬੀ.ਕੇ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ, ਨਰਵਾਣਾ ਨੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ

ਨਰਵਾਣਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਡੀ.ਬੀ.ਕੇ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਨਰਸਰੀ ਤੋਂ ਯੂ.ਕੇ.ਜੀ. ਤੱਕ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਕਨਵੋਕੇਸ਼ਨ ਸਮਾਰੋਹ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਨਾਲ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2025-26 ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਉੱਤਮਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਬਲਕਿ ਸਹਿ-ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਖੇਡਾਂ, ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗਿਆਨ ਦੀ ਦੇਵੀ ਸਰਸਵਤੀ ਦੀ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ।

ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ, ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਰਸਮੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਅਗਲੇ ਪੜਾਅ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਸੂਮ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਸਾਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪ੍ਰਿਆ ਕੁਕਰੇਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੁੱਢਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਕਾਦਮਿਕ ਉੱਤਮਤਾ 'ਤੇ, ਸਗੋਂ ਧੁਨੀ ਵਿਧੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੀਵਨ ਹੁਨਰ, ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਵੀ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਪਿਪਲੀ ਮਾਜਰਾ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪਿਪਲੀ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ-ਮੁਖੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ, ਲੋਕ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਿਪਲੀ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਗਠਨ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਾਲਮੀਕਿ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਪਾਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਾਜ਼ਰ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਵੈਰ ਸਿੰਘ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ, ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੰਘ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਦਲੇਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੇਜ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਬਾਜ ਸਿੰਘ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ ।

ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਪੈਨਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰ

ਨੀਲੋਖੇੜੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਸਟੇਟ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ਼ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਐਂਡ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ (SIET) ਦੇ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਪੈਨਲ ਡਿਜ਼ਾਈਨਿੰਗ ਅਤੇ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰੋਜ਼ਾ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀਪਕ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਮਾਹਰ ਬੁਲਾਰੇ ਅਤੇ ਦ ਫਾਲਕਨ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ, ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਲੀਡਰ ਸਨ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਡਾ. ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ, ਸਿਖਲਾਈ ਅਤੇ ਪਲੇਸਮੈਂਟ ਅਫਸਰ ਡਾ. ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੁਮਾਰ ਸੈਣੀ, ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਫੈਕਲਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਡਾ. ਮੋਨਿਕਾ ਗਾਬਾ (ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ) ਅਤੇ ਦੀਪਕ ਵਰਮਾ (ਸਹਾਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ) ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਦੀਪਕ ਨੇ ਆਧੁਨਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ, PLC ਡਿਜ਼ਾਈਨ, 314, ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦੇ ਵਧ ਰਹੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਇਹ ਤਕਨਾਲੋਜੀਆਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਆਕਾਰ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਕੀਮਤੀ ਸੂਝਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਅੰਤ ਇੱਕ ਇੰਟਰਐਕਟਿਵ ਚਰਚਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਬਦਲਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਲੈਂਡਸਕੇਪ ਵਿੱਚ ਕਰੀਅਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਮੂਲੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਟੂਲਸ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰਕ ਹੁਨਰ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਪ੍ਰੋ. ਅਨਿਲ ਰੋਜ਼ ਨੇ ਟੀਪੀਓ ਸੈੱਲ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਭਰਪੂਰ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਟਕ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੋਭਾ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

- ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ

ਕਾਲਕਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਕਾਲਕਾ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਟਕ ਕਲੱਬ ਵੱਲੋਂ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਲੂਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਜਲੂਸ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਲਕਾ ਦੇ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਨਾਟਕ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਧੂ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮਚਰਿਤਮਾਨਸ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਜਲੂਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਲੂਸ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਝਾਕੀਆਂ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅਘੋਰੀ ਝਾਕੀ, ਲਵ-ਕੁਸ਼ ਝਾਕੀ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਝਾਕੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਜੈ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਦੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਾਹੌਲ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦਾ ਸੁਭਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਾਮ ਨੌਮੀ ਦੀ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਜੂ, ਕਿਸ਼ੋਰੀ, ਕਾਲਾ, ਉਜਾਲਾ ਬਖਸ਼ੀ, ਸੀਮਾ, ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ, ਨਿਸਚਿੰਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਹਿਲਾ ਮੋਰਚਾ ਕਾਲਕਾ ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਕਾਮਿਨੀ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਲੱਬ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਪੰਡਿਤ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਨੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਸਟ ਲੈਕਚਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ

ਕਰਨਾਲ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) :ਪੰਡਿਤ ਚਿਰੰਜੀ ਲਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਕਰਨਾਲ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਨਐਸਐਸ ਯੂਨਿਟ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਆਯੋਜਿਤ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਸਵਾਦ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੈਸਟ ਲੈਕਚਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਡਾ. ਵਿਕਾਸ ਸ਼ਰਮਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ (ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ) ਦੇ ਮੁਖੀ, ਚੌਧਰੀ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਮੇਰਠ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਮਏ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਬੀਏ ਆਨਰਜ਼ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਲੇਖਣ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਯੁੱਗ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਯੋਗਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਮੌਲਿਕਤਾ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਰੇਖਾ ਤਿਆਗੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਟਿਊਟਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਨੇ ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ।

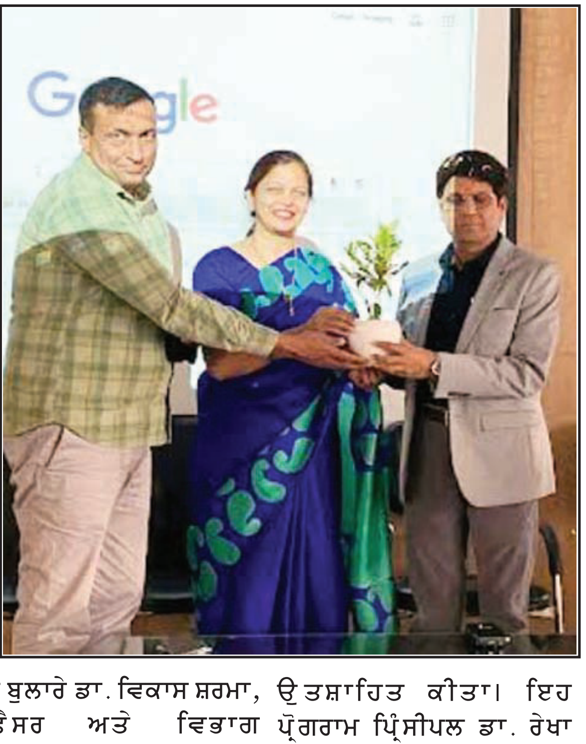

ਪੁਸ਼ਯ ਨਕਸ਼ਤਰ 'ਤੇ ਸਵਰਣ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਕੈਂਪ

ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਪੁਸ਼ਯ ਨਕਸ਼ਤਰ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਆਯੂਸ਼ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਵਰਣ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕੁੱਲ 474 ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਸਵਰਣ ਪ੍ਰਾਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕੈਂਪ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੈਦਿਆ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧੀਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਵਿਧਾਇਕ ਸਤਪਾਲ ਜੰਬਾ ਨੇ ਪੁੰਡਰੀਕ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ

ਪੁੰਡਰੀ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਚੈਤਰਾ ਨਵਰਾਤਰੀ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਅੱਜ ਪੁੰਡਰੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਪੁੰਡਰੀਕ ਤੀਰਥ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਵਿਧਾਇਕ ਸਤਪਾਲ ਜੰਬਾ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਰਸਮੀ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ, ਦੀਵਾ ਜਗਾਇਆ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਸਵੇਰੇ ਭਰ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਰਿਹਾ। ਵਿਧਾਇਕ ਜੰਬਾ ਨੇ ਤੀਰਥ ਸਥਾਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਇਕ ਸਤਪਾਲ ਜੰਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁੰਡਰੀਕ ਤੀਰਥ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਚੈਤਰਾ ਨਵਰਾਤਰੀ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੁਭ ਮੌਕੇ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੀਵਾ ਜਗਾਇਆ, ਖੇਤਰ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਕੀਤੀ। ਮੈਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਵੀ ਮਾਂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਸਾਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਸਾਡਾ ਖੇਤਰ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੋੜਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਊਰਜਾ ਭਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵਾਤਾਵਰਣ-ਅਨੁਕੂਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਆਯੋਜਨ

ਅੰਬਾਲਾ, 29 ਮਾਰਚ (ਪ.ਪ) : ਜੀਐਮਐਨ ਕਾਲਜ ਨੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਦੋ-ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਵਾਤਾਵਰਣ-ਅਨੁਕੂਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿਭਾਗ, ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿਭਾਗ, ਇਨਕਿਊਬੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਅਤੇ ਐਸਡੀਜੀ ਕਲੱਬ ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ-ਅਨੁਕੂਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਪਣੇ ਨਵੀਨਤਾਕਾਰੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪਲਾਸਟਿਕ ਵਿਕਲਪਾਂ, ਰੀਸਾਈਕਲਿੰਗ ਅਤੇ ਟਿਕਾਊ ਵਿਕਾਸ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਨੌਕਰੀ ਛੇਤੀ ਛੇਤੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਮਾਪੇ ਅਪਨੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭੇਜ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪੈਰਾਂ ਉਤੇ ਖੜੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਘਰ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਮਾਪੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਆਸਾਂ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕੀ ਕੁੱਝ ਸਹਾਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਨਜਾਣ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਪਨੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਯੂਰਪੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਮ ਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੁੜੀਆਂ-ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਰੀ ਜਾਣ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਨਹੀਂ। ਏਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਸਾਡੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਈਪ੍ਰਸ ‘ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਦੌਰਾਨ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਬੀਅਰਾਂ ਬਹੁਤ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਟੱਲੀ ਹੋ ਕੇ ਡਿਗਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਅਪਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਕੁੜੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਬੀਅਰਾਂ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਏਨਾ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਪੱਕੇ ਨਸ਼ਈ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਣ ਕਰ ਕੇ ਅਨੇਕਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਦੀਵੇ ਬੁੱਝ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਬੀੜਾ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਵਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਠੁੱਸ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਰਾਹ ਫਿਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਨੇ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਝੰਡਾ ਚੁਕਿਆ ਸੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾੜੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਨਸ਼ਾ ਬੰਦ ਨਾ ਹੋਇਆ।

ਹੁਣ ਚਿੰਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸ਼ਰਾਬ ਵਰਗੇ ਨਸ਼ੇ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਅਪਨੇ ਵਿਆਹ ਵੀ ਕਰਾਉਣੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਅਪਨੇ ਪਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਗੀਆਂ? ਕਲ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਅਪਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦੇ ਚੰਗੇ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀ ਬਾਣੀ ਬਾਰੇ ਗਿਆਨ ਦੇਣਗੀਆਂ? ਇਹ ਇਕ ਅਹਿਮ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਕੌਣ ਦੇਵੇਗਾ?

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਅਪਨੀਆਂ ਹਮਵਤਨ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਇਕੱਲੇ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਇੰਜ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੋ ਮੈਂ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਵਿਚ ਅਪਨੇ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਹੀ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬਹੁਤੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿਤੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁੜੀਆਂ ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਵਿਚ ਗਰਭਪਾਤ ਵੀ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਨਵੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵੀ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਹੀ ਕੁੜੀਆਂ ਇਕ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰਵਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਇਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਬੜਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਅਤੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਗ਼ਲਤ ਰਸਤੇ ਵਲ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਕੁੜੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਕ ਕੁੱਤੇ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਕੁੱਤੇ ਸੁੱਟ ਲੈਣ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਕੁੱਤਾ ਕਿੱਥੇ ਭੱਜੇਗਾ? ਮੇਰਾ ਕਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪਨੇ ਵਾਂਗ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੰਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਵੀ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਕੇ ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਲੈ ਤਾਂ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਅਪਨੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਮੰਗਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕਮੇਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਡਰਦੀਆਂ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ। ਕਈ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਪਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲਕਾਂ ਵਲੋਂ ਅਜੇ ਤਨਖ਼ਾਹ ਨਾ ਦੇਣ ਦਾ ਝੂਠ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅਪਨੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲ ਹੱਡਬੀਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਨੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਇਕ ਕੁੜੀ ਨੇ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਰੋਕ-ਰੋਕ ਰਖਿਆ। ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਦੋਸਤ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਦੀਵਾਲਵਾਲਾ ਗੁਰੂਘਰ ਤੋਂ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਦਰਿਆ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ ਸੀ। ਉੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਗੋਰੇ ਲੋਕ ਵੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਸੀ ਕਿ ‘ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕੁੜੀ ਕਿਉਂ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ?’ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ‘ਮੈਨੂੰ ਮਰ ਜਾਣ ਦੇ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਤਾਂ ਹੋ ਈ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।’ ਉਹ ਭੁੱਬਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਰੋ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪਨੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹੱਥ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਫ਼ੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਦਰਿਆ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਲੈ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਕਿਉਂ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਅਸੀ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੋਰੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜੇ ਸੀ। ਅਸੀ ਵੀ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਾ ਸਮਝੀ। ਉਸ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਰੋਂਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਉਥੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸ ਕੁੜੀ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਆਖ਼ਰ ਗੱਲ ਕੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਇਹ ਕੁੜੀ ਦਰਿਆ ਵਿਚ ਛਾਲ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ? ਫਿਰ ਆਖ਼ਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਜਿਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁੜੀ ਦੋ ਵਾਰ ਗਰਭਪਾਤ ਵੀ ਕਰਵਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਚਿਰ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪੈਸੇ ਵੀ ਉਧਾਰੇ ਲਏ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਉਹ ਸ਼ਰੇਆਮ ਮੁੱਕਰ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣ ਤੋਂ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿਤਾ ਹੈ। ਕੁੱਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਹ ਮੁੰਡਾ ਪੰਜਾਬ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਥਾਂ ਟਿਕਾਣਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫੱਸ ਕੇ ਅਪਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਸਾਈਪ੍ਰਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਜੋ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗ਼ਲਤ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਕੇ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਮੁੰਡੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਨੀ ਕਾਮ ਦੀ ਭੁੱਖ ਮਿਟਾਉਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਲਾਰਾ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਭੱਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਪਿੱਛੇ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਕੁੱਝ ਕੁ ਕੁੜੀਆਂ ਹੀ ਇਸ ਮਾੜੇ ਹਾਲ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚੋਂ ਬਚੀਆਂ ਹਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਅਪਨੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਇੱਥੇ ਕੁੱਝ ਕੁੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਪਿਆਲੀ ਵੀ ਉਹ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਲਾਉਣ ਲਈ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕਰੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਮੇਰੀ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਨੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਸੋਚ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਭੇਜੋ ਤਾਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀਆਂ ਅਪਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਰਬਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਣ।

ਮਿਸਾਲਾਂ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹੀ

ਮਿਸਾਲਾਂ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਤੜਕਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਟੀ ਆਰ ਐੱਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਤੁਅੱਸਬੀ ਤੜਕੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੜਕੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਉੱਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 171 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਗੋਲਕੁੰਡਾ ਰਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਤੁਬਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਦੋ ਤਾਕਤਵਰ ਬੀਬੀਆਂ; ਮਰੀਅਮ ਬੇਗਮ ਤੇ ਹਯਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਬੇਗਮ ਦੇ ਮਕਬਰਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ-ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਰਾਚੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਮਾਲ ਬਖ਼ਸ਼ ਸੂਫ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ 21-21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗਰਾਂਟਾਂ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਅਲਬਰਟ ਆਈਨਸਟਾਈਨ ਨੇ 1942 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਦਮਿਕਤਾ ਨੂੰ ਫਿਰਕੂਪੁਣੇ ਤੇ ਤੰਗਦਿਲੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਸੰਜੀਦਾ ਸਲਾਹ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਘੱਟ ਹੀ ਅਮਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਲਸ ਅਕਾਦਮਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਠੱਪ ਕਰਨ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੀਨੀਅਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਾਲਮ ਨਵੀਸ ਖ਼ਾਲਿਦ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ‘ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ’ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਮ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਕਾਲਜ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਊਥ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਨੂੰ 2002 ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਹ ਕਾਲਜ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਮਾ ਇਕਬਾਲ, ਫ਼ੈਜ਼ ਅਹਿਮਦ ਫ਼ੈਜ਼, ਖ਼ੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਦੇਵ ਆਨੰਦ, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਨਾਮਵਰ ਹਸਤੀਆਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਮਦਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਨ, ਜੋ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਜੰਮਪਲ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸਾਈਂ ਮੀਆਂ ਮੀਰ ਦੇ ਮਕਬਰੇ ਨੇੜੇ ਸੀ ਅਤੇ ਫ਼ੈਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਲਜ ਸਮੇਂ ਦਾ ਮਿੱਤਰ ਸੀ। ਸਾਲ 1953 ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਦਨਜੀਤ 1995 ਤਕ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਸਮੇਤ ਤਕਰੀਬਨ ਇੱਕ ਦਰਜਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਰਹੇ। ਉਹ ਵਧੀਆ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਸਨ ਤੇ ਗਹਿਰ ਗੰਭੀਰ ਲੇਖਕ ਵੀ। ਯੂਨੈਸਕੋ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੂਤ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਸੰਸਾਰ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਬੋਰਡ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ‘ਯੂਨੈਸਕੋ ਮਦਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁਰਸਕਾਰ’ ਵੀ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਤੇ ਅਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਹਰ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰਤ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਅਬਦੁੱਲ ਸੱਤਾਰ ਈਧੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

2004 ਵਿੱਚ ਮਦਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਹੌਰ ਗਏ। ਗਵਰਨਮੈਂਟ ਕਾਲਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਮਿਆਰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਥੋਂ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ਼ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਰੱਖੀ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ 1.20 ਲੱਖ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਮਦਦ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਮਲਾ ਹੋਰ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਿੰਡੀਕੇਟ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ। ਰਕਮ ਆ ਗਈ। ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਬਣ ਗਿਆ, ਪਰ ਰਸਮੀ ਆਗਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੇੜਕਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਪ੍ਰੋ. ਖ਼ਾਲਿਦ ਆਫ਼ਤਾਬ ਨੂੰ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀ ਆਈ ਐੱਸ ਆਈ ਤੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ। ਅਕਾਦਮਿਕ ਕਾਰਜ ਲਈ ਫ਼ੌਜੀ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਆਈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸੰਸਥਾ ਬਣੇ; ਅਕਾਦਮਿਕ ਸਾਂਝ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਜਾਪਦਾ ਸੀ। ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੁਣ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ।

ਅਜਿਹੀ ਨਫ਼ਰਤੀ ਅੱਗ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਧਿਰ ਤਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ। ਸਾਡੇ ਪਾਸੇ ਵੀ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸਥਿਤੀ ਊਣੀ ਨਹੀਂ। ਕਰਨਾਟਕ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਧਾਰਵਾੜ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁਮੇਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ, ਹੋਰ ਲਲਿਤ ਕਲਾਵਾਂ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਮੇਲਤਾ ਦੀਆਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਇੱਥੇ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਧ੍ਰੁਪਦ ਤੇ ਖਿਆਲ ਗਾਇਕੀ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਦੋ ਮੁੱਖ ਅੰਗ ਹਨ, ਮਲਿਕਅਰਜੁਨ ਮਨਸੂਰ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ-ਦੀਖਿਆ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਿਆਲ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਧ੍ਰੁਪਦ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਬਾ-ਕਮਾਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਮਨਾਉਂਦਿਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਕਰਨਾਟਕ ਧਾਰਵਾੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਲਵੰਡੀ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਨਾਮਵਰ ਧਰੁਪਦੀ ਮੌਲਾਦਾਦ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨਾਂ ਦਾ ਮੀਆਂ ਚਨੂੰ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਖਾਨੇਵਾਲ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਤੋਂ ਖੁਰਾ ਲੱਭ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਸੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦਾਂ ਨਾਲ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਭ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਆਖ਼ਰੀ ਮੌਕੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀਟੋ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗ਼ਲਤੀ ਸ਼ਾਇਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਅਨੂਠੀ ਜੁਗਲਬੰਦੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦੇ ਚਾਅ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਬੈਠੇ ਕਿ ਹੁਬਲੀ-ਧਾਰਵਾੜ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ, ਕਰਨਾਟਕ ਦੀ ਫ਼ਿਰਕੂ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲਾਂ ਇੱਥੇ ਮੁੱਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਹੀਂ। ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਤੜਕਾ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਵਿੱਚ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਟੀ ਆਰ ਐੱਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਤੁਅੱਸਬੀ ਤੜਕੇ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੜਕੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਿੰਦੀ ਆਈ ਹੈ। ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਉੱਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬੀ ਜਰਨੈਲਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 171 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਗੋਲਕੁੰਡਾ ਰਿਆਸਤ ਉੱਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੁਤੁਬਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਦੋ ਤਾਕਤਵਰ ਬੀਬੀਆਂ; ਮਰੀਅਮ ਬੇਗਮ ਤੇ ਹਯਾਤ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਬੇਗਮ ਦੇ ਮਕਬਰਿਆਂ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨ-ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਕਰਾਚੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਮਾਲ ਬਖ਼ਸ਼ ਸੂਫ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈਆਂ 21-21 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗਰਾਂਟਾਂ ਤਿਲੰਗਾਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ।

ਜ਼ਹੀਰਾਬਾਦ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੇਡਕ) ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ 80 ਸਾਲਾ ਸੂਫ਼ੀ ਨੇ ਇਸਲਾਮ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕੁਤੁਬਸ਼ਾਹੀ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਉੱਚ ਮਰਤਬੇ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਰਕਮਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਖ਼ੈਰਾਤ ਨਹੀਂ, ਅਕੀਦਤ ਸਨ, ਪਰ ਇਹ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਮਾਅਰਕੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਗੜੁੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੂਹਜ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹਨ।

ਡਾ. ਰਾਹੀ ਮਾਸੂਮ ਰਜ਼ਾ ਨੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਜਾਂ ਸਮਧਰਮੀ ਹੋਣਾ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਖ਼ੂਬੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਹਿਜ਼ੀਬ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨੀ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਜੋ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਡਾ. ਰਜ਼ਾ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਜਮਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਣ, ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ‘ਕਿਉਂ ਕਿਤੇ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ ਘੁੱਟ ਮੋਹ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਨੂੰ/ ਹਰ ਨਗਰ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਹੁਣ ਕਰਬਲਾ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਿਆ’ ਅੱਖਰ-ਬਾ-ਅੱਖਰ ਨੂੰ ਸੱਚਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਹੋ ਸਾਡੇ ਯੁੱਗ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ।

ਕਬੀਰ ਕਮਾਈ ਆਪਣੀ ਬਿਰਥੀ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਏ

ਹਥਲੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਗ਼ਰੀਬੀ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਦੋ ਜਿਊੜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰੜ ਤੇ ਸਿਦਕ-ਭਰੋਸੇ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰਤਾ ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਤਾਜ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਮੈਨੂੰ ਦੂਜੀ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਆਈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਨ 1965 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਨਾਇਕ, ਪਾਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਂ-ਸਥਾਨ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਟਾ ਦੋਹਾਂ ਦਾ ਇਕੋ ਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਕਥਾਵਾਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਦੀਆਂ ਪੂਰਕ ਹੀ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਅਮੀਰ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਕਾਲੋਨੀ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦੀ ਕੋਠੀ ਤੋਂ ਰਤਾ ਹਟਵੀਂ ਇਕ ਹੋਰ ਕੋਠੀ ਦੇ ਬਗਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੜਕ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ, ਆਰਜ਼ੀ ਜਿਹਾ ਅੱਡਾ-ਗੱਡਾ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਬਿਹਾਰੀ ਧੋਬੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਜੋ ਕਪੜੇ ਧੋਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿੱਤਾ ਅਪਨਾ ਕੇ ਅਪਨੇ ਪ੍ਰਵਾਰ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬੈਠੇ ਇਸ ਧੋਬੀ ਤੋਂ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਲੋਕ ਸੁਬਹ-ਸਵੇਰੇ ਕਪੜੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਚੰਗਾ ਰਸ਼ ਪਾਈ ਰਖਦੇ ਨੇ।

ਭਰਾ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਅਪਨੇ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਧੋਬੀ ਕੋਲ ਗਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਕੁੱਝ ਪਿਛਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਮਿਹਨਤਾਨਾ ਧੋਬੀ ਨੂੰ ਜਾ ਫੜਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਭਰਾ ਹੱਥੋਂ ਨੋਟ ਫੜ ਕੇ ਉਰ੍ਹਾਂ-ਪਰ੍ਹਾਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਬੇਧਿਆਨੀ ਜਿਹੀ ਨਾਲ ਮੇਜ਼ ਉਤੇ ਵਿਛੇ ਕਪੜੇ ਦੇ ਇਕ ਖੂੰਜੇ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖ ਦਿਤੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਧਰ ਉਧਰ ਹੋ ਕੇ ਕਪੜਿਆਂ ਦੀ ਫਰੋਲਾ-ਫਰਾਲੀ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕੋਲ ਸੜਕ ਵਗਦੀ ਜਾਣ ਕੇ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੇ ਧੋਬੀ ਨੂੰ ਚੌਕੰਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ‘ਗਲੀ ਵਿਚ ਆਂਦਕ-ਜਾਂਦਕ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਪੈਸੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖ ਭਰਾਵਾ।’

ਕਹਿੰਦੇ ਉਸੇ ਬੇਫ਼ਿਕਰੀ ਦੇ ਆਲਮ ਵਿਚ ਉਹ ਥੋੜ੍ਹੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਵਾਲੀ ਮੁਸਕੁਰਾਹਟ ਬਿਖੇਰਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਅਰੇ ਸਰਦਾਰ ਜੀ, ਬਾਤ ਆਪ ਕੀ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਯੇਹ ਜੋ ਪੈਸੇ ਆਪ ਨੇ ਮੁਝੇ ਦੀਏ ਹੈਂ, ਯੇਹ ਮੇਰੇ ਖ਼ੂਨ-ਪਸੀਨੇ ਕੀ ਕਮਾਈ ਹੈ। ਅਗਰ ਕੋਈ ਉਠਾ ਕੇ ਲੇ ਭੀ ਗਯਾ... ਮੁਝੇ ਦੁੱਖ ਤੋਂ ਹੋਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਹੱਕ-ਹਲਾਲ ਕੀ ਮਿਹਨਤ ਉਡ ਗਈ...। ਚਲੋ, ਭਗਵਾਨ ਨੇ ਮੁਝੇ ਦੋ ਹਾਥ ਦੀਏ ਹੂਏ ਹੈਂ...। ਹਿੰਮਤ ਦੀ ਹੂਈ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੋਂ ਔਰ ਕਮਾ ਲੂੰਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਯੇਹ ਪੈਸੇ ਜਹਾਂ... ਜਿਸ ਪ੍ਰਵਾਰ ਮੇਂ ਜਾਏਂਗੇ ਨਾ...।”

ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਦੱਸ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਕ ਬਿਹਾਰੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਧੋਬੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਫ਼ਲਸਫ਼ਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਉਹ ਬੜੇ ਸਿਦਕ-ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਹੱਡ-ਭੰਨਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ, ਜੇ ਕੋਈ ਛਲ-ਕਪਟ ਨਾਲ ਲੈ ਵੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਹੀਂ ਆਏਗੀ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰ ਕੇ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਬਣੇਗੀ।

ਭਰਾ ਦੱਸੇ ਕਿ ਮੈਂ ਇਹ ਗਜ਼ਬ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਸੁਣ ਕੇ ਸੁੰਨ ਹੋਇਆ ਖੜਾ ਗ਼ਰੀਬ ਧੋਬੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਲ ਨੂੰ ਹੀ ਵੇਖਦਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਉਤੇ ਚਲਦੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦੀ ਕਥਾ-ਵਖਿਆਨਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਦੇ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਗ਼ਰੀਬ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਹਿਜ-ਸੁਭਾਅ ਕਹੇ ਬੋਲਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਨੂੰ ਖੜੇ ਖੜੇ ਇਕ ਬੁੱਧੀਵਾਨ ਦਾ ਕਥਨ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ‘ਜਿਸ ਕਮਾਈ ਉਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਪਸੀਨਾ ਨਹੀਂ ਵਗਿਆ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।’ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥਾਂ ਵਾਲੀ ਇਹ ਵਾਰਤਾ ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਅਪਨੇ ਘਰ ਦੀ ਉਹ ਘਟਨਾ ਯਾਦ ਆ ਗਈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਨ ਪੈਂਹਠ ਦੇ ਅੱਗੜ-ਪਿਛੜ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਸੀ। ਗਾਹੇ-ਬ-ਗਾਹੇ ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਸਮਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਪੜਾ-ਲੱਤਾ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਅਕਸਰ ਸਾਈਕਲ ਉਤੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਉਹ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਕਾਜ ਨਬੇੜ ਕੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸੌਦੇ-ਪੱਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਉਤੇ ਝੋਲੇ ਵਗ਼ੈਰਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉਹ ਨਹਿਰੇ ਪੈ ਗਏ। ਇੰਜ ਨਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਗਏ ਹੋਏ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸ਼ਾਮ ਪਈ ਘਰ ਮੁੜਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਉਸ ਦਿਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਦ ਅਸੀ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਘਰ ਤੋਂ ਤੁਰਨ ਤੋਂ ਚਾਰ ਕੁ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰ ਅੱਗੇ ਆ ਕੇ ਸਾਈਕਲ ਦੀ ਘੰਟੀ ਖੜਕਾ ਦਿਤੀ। ਅਸੀ ਸਾਰੇ ਇਕਦਮ ਭੱਜ ਕੇ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਲੀਆ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਡੇ ਸੱਭ ਦੇ ਸਾਹ ਸੂਤੇ ਗਏ। ਉਘੜ-ਦੁਘੜੀ ਜਿਹੀ ਹੋਈ ਪੱਗ, ਮਿੱਟੀ-ਗਾਰੇ ਨਾਲ ਲਿਬੜੇ, ਸਲ੍ਹਾਬੇ ਜਿਹੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਘਬਰਾਇਆ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖ ਕੇ ਅਸੀ ਠਠੰਬਰ ਗਏ ਕਿ ਇਹ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਾਪਰ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ? ਬਹੁਤ ਨਿਮਰ ਸੁਭਾਅ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਰੋਣਹਾਕੀ ਜਿਹੀ ਹੋ ਕੇ ‘ਕੀ ਹੋਇਆ ਕੀ ਹੋਇਆ?’ ਕਰਦੀ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਹੈਂਡਲ ਉਤੇ ਡਿੱਗ ਹੀ ਪਈ।

‘ਕੁਛ ‘ਨੀਂ ... ਬਚਾਅ ਹੋ ਗਿਆ।” ਸਾਈਕਲ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲਾ ਕੇ ਕਮੀਜ਼ ਛੰਡਦਿਆਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਧੀਰਜ ਬਨ੍ਹਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਜੁੱਤੀ ਵੀ ਗ਼ਾਇਬ ਵੇਖ ਕੇ ਅਸੀ ਹੋਰ ਹੱਕੇ ਬੱਕੇ ਹੋ ਗਏ। ਹੈਰਤਅੰਗੇਜ਼ ਹੋਇਆ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਵੱਡੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਅਣਹੋਣੀ ਸੁਣਨ ਲਈ ਉਤਾਵਲਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਈਆ ਜੀ ਦੇ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਸਾਰਾ ਵੇਰਵਾ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਡੇ ਲੂ ਕੰਡੇ ਖੜੇ ਹੋ ਗਏ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਦਾਤੇ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਸਿਰ ਦਾ ਸਾਈਂ ਸਹੀ ਸਲਾਮਤ ਬਚ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੋਇਆ ਅਸਲ ‘ਚ ਇਹ ਕਿ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲਈ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਬਿਸਤ ਦੁਆਬ ਨਹਿਰ ਕੰਢੇ 6-7 ਮੀਲ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸੁਬਾਜਪੁਰ ਦੇ ਜਿਸ ਪੁਲ ਤੋਂ ਨਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਹੋਰ ਰਾਹ ਪੈਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਪੁਲ ਉਤੇ ਹੈੱਡਵਰਕਸ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਖੱਬੇ-ਸੱਜੇ ਨੂੰ ਰਜਬਾਹੇ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਨਹਿਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੁਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਰੋਕਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ‘ਚ ਵੱਜ ਕੇ ਪਾਣੀ ਰਿੜਕ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ‘ਝਲਾਰ’ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਉਥੇ ਫੁੱਲ-ਬੂਟੇ ਲਾ ਕੇ ਇਹ ਥਾਂ ਖ਼ੂਬ ਸਜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਨਹਿਰ ‘ਚ ਉਤਰਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ ਦੋਹੀਂ ਪਾਸੀਂ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਥਾਣੀ ਉਤਰ ਕੇ ਰਾਹੀ-ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਜਾਂ ਪੱਠੇ-ਦੱਥੇ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਬੀਆਂ ਪਾਣੀ ਪੀ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦਿਨ ਸਾਡੇ ਭਾਈਆ ਜੀ ਵੀ ਉਥੇ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਲਈ ਉਤਰੇ, ਪਰ ਪੌੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪੈਰ ਤਿਲਕਣ ਕਰ ਕੇ ਧੜੰਮ ਨਹਿਰ ‘ਚ ਡਿੱਗ ਪਏ।

ਪੁਲ ਦੇ ਅੱਗੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵੀ ਅੱਠ-ਦਸ ਫ਼ੁੱਟ ਅਤੇ ਵਹਾਅ ਵੀ ਤੇਜ਼। ਉੱਭੜਵਾਹੇ ਡਿੱਗਣ ਕਰ ਕੇ ਗੋਤੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਆ ਗਏ ਪਰ ਚੰਗੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੌਲਾ ਸੁਣ ਕੇ ਉਥੋਂ ਲੰਘਦੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੇ ਫ਼ਟਾਫ਼ਟ ਅਪਨੀ ਪੱਗ ਭਾਈਆ ਜੀ ਵਲ ਵਗਾਹੀ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹਿਰ ‘ਚੋਂ ਖਿੱਚ ਕੇ ਬਾਹਰ ਕਢਿਆ ਗਿਆ।

ਸਾਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨੇ ਇਹ ਦਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਟੂਆ ਅਤੇ ਜੁੱਤੀ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਡਿੱਗ ਪਏ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਜਾਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਖਾਣ ਲੱਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ 50-60 ਰੁਪਏ ਵੀ ਅੱਜ ਦੇ ਅੱਠ-ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਬੀਬੀ ਜੀ ਬਹੁਤੀ ਹੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ‘ਹੁਣ ਖ਼ਰਚਾ ਕਿਥੋਂ ਕਰਨੈ?’ ਤਾਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਬੜੇ ਠਰੰਮੇ ਨਾਲ ਕਹਿਣ, “ਜੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਸਾਡੇ ਹੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ। ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ।” ਰੁੜ੍ਹ ਗਏ ਪੈਸਿਆਂ ਨੂੰ ਝੂਰਦੀ ਅਤੇ ਗ਼ਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਦੁਖੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜਦੋਂ ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ, “ਨਹਿਰਾਂ ‘ਚੋਂ ਤਾਂ ਡੁੱਬੇ ਹੋਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਲਭਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ... ਤੇਰਾ ਬਟੂਆ ਕਿਥੇ ਲੱਭਣੈ ਸਰਦਾਰ ਜੀ!” ਤਾਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਅਪਣੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ-

‘ਕਬੀਰ ਕਮਾਈ ਆਪਣੀ ਬਿਰਥੀ ਕਦੇ ਨਾ ਜਾਏ।

ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਟੱਪ ਜਏ ਫਿਰ ਵੀ ਮਿਲਦੀ ਆਏ।’

(ਇਹ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸ਼ਲੋਕ ਨਹੀਂ)

ਦਸ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਲੱਥੇ ਤੋਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨੇ ਚੁੱਕਿਆ ਸਾਈਕਲ ਤੇ ਜਾ ਪਹੁੰਚੇ ਸੁਬਾਜਪੁਰ ਦੇ ਪੁਲ ਉੱਤੇ। ਹੈੱਡ ਉਤੇ ਡਿਊਟੀ ਕਰਦੇ ਪਨਸਾਲੀਏ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਅਪਣਾ ਬਟੂਆ ਡਿੱਗਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸ ਆਏ ਸਨ। “ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਕਲ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਹੀ ਉਤਰਿਆ ਹੋਇਐ।”, ਤਸੱਲੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦਿਆਂ ਪਨਸਾਲੀਆ ਭਾਈਆ ਜੀ ਨੂੰ ਅਪਣੇ ਕਮਰੇ ‘ਚ ਲੈ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਭਿੱਜੇ ਬਟੂਏ ਵਿਚੋਂ ਨੋਟ ਕੱਢ ਕੇ ਪੁਰਾਣੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਉਤੇ ਸੁਕਣੇ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਸ ਈਮਾਨਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈਆ ਜੀ ‘ਅਪਣੀ ਕਮਾਈ’ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸੇ ਜੇਤੂ ਖਿਡਾਰੀ ਵਾਂਗ ਮੁਸਕੁਰਾਉਂਦੇ ਘਰ ਆ ਗਏ!!

ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੇ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਿੱਲੀ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ ਉਹ ਸੂਬਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ’ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ‘ਭਾਰਤਵਰਸ਼ ਦਾ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ’ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਹੈ। ‘ਪੰਜਾਬ’ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਚੋਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਹੱਸਦੇ-ਨੱਚਦੇ ਗੱਭਰੂ, ਖਿੜਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਣਕ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੇ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਖਾਂ ਮੂਹਰੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਹੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਨਾਲ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਬੰਨ੍ਹਦਿਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਲਾਂਘੇ ਦੀ ਮਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮੰਗੋਲਾਂ, ਤੁਰਕਾਂ, ਮੁਗਲਾਂ, ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਆਦਿ ਧਾੜਵੀਆਂ ਦੀ ਹਿੰਦ-ਮਾਰ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਵਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਨ ਪੰਜਾਬੀ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ‘ਚ ਉਹ ਸਿਰੜ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਆਸਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਨ 1947 ‘ਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ। ਠੰਢੀ ਹਨੇਰੀ ਰਾਤ ਮਗਰੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ‘ਚ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਨਿੱਘੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਸੁੱਖ ਹੰਢਾਉਣ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਾਂਗ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਸੁਪਨੇ ਸਨ ਪਰ ਇਸ ਸਵੇਰ ਦੇ ਤੜਕਸਾਰ ਹੀ ‘ਹੋਣੀ’ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਸੁੱਟਿਆ, ਇਕੋ ਸੱਥ ‘ਚ ਖੇਡੇ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਲਹੂ ਦੇ ਪਿਆਸੇ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੋਂਦ ‘ਚ ਆ ਗਿਆ। ਵਕਤ ਦਾ ਪਹੀਆ ਗਿੜਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਫਿਰ ਪੱਟੜੀ ‘ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਪਰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਹੀ ਬੀਤਿਆ ਤੇ ਫਿਰ ਕਾਲੀ ਬੋਲੀ ਹਨੇਰੀ ਨੇ ਆਣ ਘੇਰਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸਮਝਕੇ ਸੂਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘਟੀਆ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੱਸਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਮੁੱਛ-ਫੁੱਟਾਂ ਦੇ ਗਲਾਂ ‘ਚ ‘ਅੱਤਵਾਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਖ਼ਤੀ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਹੋਣ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਖ਼ਾਕੀ ਵਰਦੀ ਪਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਖ਼ੂਨੀ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਹੂ ਡੁੱਲ੍ਹਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਡੈਣ ਬਨੇਰੇ ਬੈਠ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖਦੀ ਰਹੀ। ਅੰਤ ਜਦੋਂ ਗਵਾਉਣ ਜੋਗਾ ਕੁਝ ਨਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕਥਿਤ ਸਵਾਂਗ ਰਚਦਿਆਂ 1992 ‘ਚ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਰ ਜਨਤਾ ਨੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਵਲ 9-10 ਕੁ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੀ ਮੱਤਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਂ ਤੁਰਿਆ ਤਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ ‘ਤੇ ਸਰੱਕੜ ਆਉਣੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਉਸ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਰੇ ਅੱਜ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ‘ਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਭ ਹੱਡ ਬੀਤੀਆਂ ਭੁੱਲ ਕੇ ਦਰਿਆਦਿਲੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ‘ਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਰਿਕਾਰਡ 79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੋਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਮਾਣ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਰਾਖੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦੇਣ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ‘ਚ ਅਜੇ ਘੇਸ ਵੱਟੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਅਜੇ ਵੀ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਵਾਲਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜਾ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਚਲਦਿਆਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ‘ਚ ਭਾਰਤੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨਿਆਂ ‘ਚ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਅਸ਼ਾਂਤ ਸੂਬਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਆਮਦ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅਕਸ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਥੋਂ ਦੇ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਗਵਾਂਢੀ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਉੱਚੀ ਚੋਟੀ ਸਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ‘ਸਮਝੌਤਾ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ’ ਰੇਲ ਅਤੇ ‘ਸਦਾ-ਏ-ਸਰਹੱਦ’ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਕੋਈ ਚੜ੍ਹਨ ਉਤਰਨ ਲਈ ਠਹਿਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੱਸ ਟਰਮੀਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਥੋਂ ਪਾਕਿ ਲਈ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਇਥੋਂ ਬੱਸ ਲੈਣ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਰਹਿਤ ਪੱਤਰ ਲੈਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਬੰਦਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਆਪਣੀ ‘ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਬਲੀਅਤ’ ਆਸਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ‘ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਵਾਂਗ ਜਿਤਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਕੁਰਸੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪਾਕਿ ਸਥਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਤਾਰਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲਾਂਘਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ‘ਚ ਪਗੜੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਕਦੀ ਸੁਹਿਰਦ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਅਸ਼ਾਂਤ ਸੂਬਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਉਦਯੋਗਾਂ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਂਦਰੀ ਰਿਆਇਤਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਗੁਆਂਢੀ ਸੂਬੇ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਰਿਆਇਤਾਂ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਉਦਯੋਗ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜਾਂ ‘ਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਅਤੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲੱਗ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਗੁੱਲੀ (ਖੁਰਾਕ) ਦਾ ਸਰੋਤ ਬਣਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਬਦਲੇ ‘ਚ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਬੇਕਦਰੀ ਦੇ ਖੂਹ ‘ਚ ਡਿੱਗਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਅੱਜ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲ ਲਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੈ।

ਉਰਵਸ਼ੀ ਰੌਤੇਲਾ ਰੌਤੇਲਾ ਨੂੰ ਵਿਲਸ ਲਾਈਫਸਟਾਈਲ ਇੰਡੀਆ ਫੈਸ਼ਨ ਵੀਕ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਬ੍ਰੇਕ ਮਿਲਿਆ

ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਫ਼ਿਲਮ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਤੇ ਮਾਡਲ ਹੈ ਜੋ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਰਾਉਤੈਲਾ ਨੂੰ ਮਿਸ ਦਿਵਾ - 2015 ਦਾ ਮੁਕਟ ਪਹਿਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 2015 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਨਾਲ ਫਿਲਮ ਸਿੰਘ ਸਾਬ ਦੀ ਗ੍ਰੇਟ (2013) ਦੇ ਬਾਅਦ ਸਨਮ ਰੇ (2016),ਮਹਾਨ ਗ੍ਰੇਟ ਗ੍ਰੈਂਡ ਮਸਤੀ (2016) ਅਤੇ ਕਾਬਿਲ (2017). ਊਰਵਸ਼ੀ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਹਰਿਦੁਆਰ, ਉਤਰਾਖੰਡ, ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਸਕੂਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸਨੇ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਪੈਂਟੈਂਟ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਉਸਨੇ ਫਿਲਮ ਸਾਂਹ ਡੈਬ ਵਿੱਚ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਭਿਨੇਤਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ[10] ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਅਜੀਬ ਗੱਲ ਸੀ। ਉਹ ਯੋ ਜੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਡੀਓ ਐਲਬਮ ਲਵਡੋਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਕਤੂਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ. ਉਹ 2015 ਅਤੇ 2016 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸ਼੍ਰੀ ਏਰਾਵਤਾ ਅਤੇ ਸਨਮ ਰੇ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਉੱਤੇ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਜੂਨ 2015 ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਸਤਰੀ ਫਿਲਮ ਸੀਰੀਜ਼, ਗ੍ਰੇਟ Grand Masti (2016) ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਲੀਡ ਅਦਾਕਾਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਕਾਬਿਲ (2017) ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦੂਜੀ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਰਿਤਿਕ ਰੋਸ਼ਨ ਨਾਲ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ। 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਰੌਤੇਲਾ ਨੂੰ ਵਿਲਸ ਲਾਈਫਸਟਾਈਲ ਇੰਡੀਆ ਫੈਸ਼ਨ ਵੀਕ ਵਿਖੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾ ਵੱਡਾ ਬ੍ਰੇਕ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਟੀਨ ਇੰਡੀਆ 2009 ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ ਜਿੱਤਿਆ। ਇੱਕ ਕਿਸ਼ੋਰ ਮਾਡਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਉਹ ਲੱਕਮੇ ਫੈਸ਼ਨ ਵੀਕ ਲਈ ਸ਼ੋਅ ਜਾਫੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਐਮਾਜ਼ਾਨ ਫੈਸ਼ਨ ਵੀਕ, ਦੁਬਈ ਐੱਫਡਬਲਯੂ, ਬੰਬੇ ਐਫ ਡਬਲਯੂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਰੈਂਪ ਵਾਕ ਕੀਤੀ। 2011 ਵਿਚ, 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ, ਰੌਤੇਲਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ 2011, ਮਿਸ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਵਰਲਡ, 2011 ਅਤੇ ਮਿਸ ਏਸ਼ੀਅਨ ਸੁਪਰ ਮਾਡਲ 2011 ਜਿੱਤੀ। ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਟੂਰਿਜ਼ਮ ਕੁਈਨ Theë ਦਿ ਈਅਰ 2011 ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ ਜਿੱਤਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਚੀਨ ਵਿੱਚ 102 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਭਾਗੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਗ਼ਮਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਭਾਰਤੀ ਬਣੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਕਜ਼ਾਦੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਪੇਜੈਂਟ ਤੇ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। 2012 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਆਈ ਐਮ ਸ਼ੀ - ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਸਾਯੋਗ ਤਾਜ ਅਤੇ ਮਿਸ ਫੋਟੋਜੈਨਿਕ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜਿੱਤਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਈ ਐਮ ਏ ਤਾਜ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਘੱਟ ਸੀ। 2015 ਵਿਚ, ਰੌਤੇਲਾ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਪੇਜੈਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਪਸ ਲਿਆ। ਇਹ ਉਸ ਨੂੰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਇਕਲੌਤੀ ਔਰਤ ਬਣੀ ਜਿਸ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਤਾਜ ਜਿੱਤਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਯਾਮਾਹਾ ਫਾਸਸੀਨੋ ਮਿਸ ਦਿਵਾ-ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਇੰਡੀਆ 2015 ਵਿੱਚ ਮਿਸ ਸੁੰਦਰ ਮੁਸਕਾਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਵੀ ਜਿੱਤਿਆ। ਉਸਨੇ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ 2015 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਉਸਨੇ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਦੇ ਉਲਟ ਮਹਿਲਾ ਲੀਡ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇੰਡੀਆ ਟੂਡੇ ਅਤੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਹੰਗਾਮਾ ਵਰਗੇ ਕਈ ਪੋਰਟਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਮਿਲੀ। ਤਰਨ ਆਦਰਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਰਵਸ਼ੀ ਰੌਤੇਲਾ ਫੋਟੋਜੈਨਿਕ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਕਈ ਲੜੀਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨਨ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੰਡੀਆ ਡਾਟ ਕਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਡੈਬਯੂਟੈਂਟ ਉਰਵਸ਼ੀ ਰੌਤੇਲਾ ਜੋ ਸੰਨੀ ਦਿਓਲ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੁੰਦਰ ਦਿਖ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਕ ਨੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਸਾਬ ਦਿ ਗ੍ਰੇਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਰਵਸ਼ੀ ਯੋ ਯੋ ਹਨੀ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ ਲਵ ਡੋਜ਼ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਅਕਤੂਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਉਸਨੇ ਦੱਖਣੀ ਫਿਲਮ ਇੰਡਸਟਰੀ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਆਈਰਾਵਤਾ ਨਾਲ ਕੰਨੜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਆਲੋਚਕਾਂ ਤੋਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ ਮਿਲੀ, ਪਰ ਉਸਦੇ ਨਾਚ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਲਈ ਲਿਖ ਰਹੀ ਸੁਨਯਾਨਾ ਸੁਰੇਸ਼ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ, ਉਰਵਸ਼ੀ ਭਾਵੁਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਖ਼ਾਸਕਰ ਉਸ ਦੇ ਨਾਚ ਨਾਲ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਉਟੇਲਾ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ ਸਨਮ ਰੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਟ ਗ੍ਰੈਂਡ ਮਸਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋ ਸੰਗੀਤ ਵਿਡੀਓਜ਼, 2016 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। ਪਹਿਲੀ ਲਾਲੀ ਦੁਪੱਟਾ ਮੀਕਾ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅਨੁਪਮਾ ਰਾਗ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਗੈਲ ਬੈਨ ਗੇਈ ਵਿਦਯੁਤ ਜਾਮਵਾਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। 2017 ਵਿੱਚ, ਰੌਤੇਲਾ ਨੇ ਕਾਬਿਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਾਂਸ ਨੰਬਰ ਹਸੀਨੋ ਕਾ ਦੀਵਾਨਾ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕਲਾਸਿਕ ਗਾਣੇ - ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਟਾਰ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਤੇ ਡਾਂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੀ ਫਿਲਮ ਪੋਰੋਬਾਸ਼ਿਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। 2018 ਵਿਚ, ਉਹ ਬਦਲਾ ਡਰਾਮਾ ਹੇਟ ਸਟੋਰੀ 4 ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਲਈ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ; ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਰਚਿਤ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਉਰਵਸ਼ੀ ਰੌਤੇਲਾ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਸਟ੍ਰਿਪ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਨੱਚਣ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਮਰੋੜ, ਬਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਮੇਜ਼ ਤੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਡਜ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਦੀ ਹੈ. ਫਰਵਰੀ 2019 ਵਿੱਚ, ਰੌਤੇਲਾ ਨੇ ਅਨੀਸ ਬਾਜ਼ਮੀ ਦੀ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ਪਾਗਲਪੰਤੀ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜੋ 22 ਨਵੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੀਨ ਪੱਤੀ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ

ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ (ਬਾਲੀਵੁੱਡ) ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾ ਹੈ। ਇਸਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੀਨ ਪੱਤੀ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਨੂੰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਨਵੀਂ ਅਦਾਕਾਰਾ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਨਾਮਜਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਲਵ ਕਾ ਦੀ ਐਂਡ (2011) ਸੀ। ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਦਾ ਜਨਮ 3 ਮਾਰਚ 1989 ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਇਸਦਾ ਪਿਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕਪੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮਾਂ ਸ਼ਿਵਾਨਗੀ ਕੋਲਹਪੂਰੇ ਕਪੂਰ ਮਰਾਠੀ ਮੂਲ ਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਵੀ ਮਰਾਠੀ ਹੀ ਮੰਨਦੀ ਹੈ। ਕਪੂਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ਼ਕਤੀ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਮਾਂ ਸ਼ਿਵਾਂਗੀ ਕਪੂਰ, ਉਸ ਦਾ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕਪੂਰ, ਉਸ ਦੀ ਦੋ ਮਾਸੀਆਂ ਪਦਮਿਨੀ ਕੋਲਹਾਪੁਰੇ ਅਤੇ ਤੇਜਸਵਿਨੀ ਕੋਲਹਾਪੁਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਲਤਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ, ਆਸ਼ਾ ਭੌਂਸਲੇ, ਮੀਨਾ ਖਾਦੀਕਰ, ਆਸ਼ਾ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਅਤੇ ਹਿਰਦੇਨਾਥ ਮੰਗੇਸ਼ਕਰ ਦੀ ਪੜ-ਭਤੀਜੀ/ਭਾਣਜੀ ਹੈ। ਅਭਿਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਕਪੂਰ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕੇ, ਉਹ ਫ਼ਿਲਮੀ ਸੰਵਾਦਾਂ ਦੀ ਰਿਹਰਸਲ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਨੱਚਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ -ਵੱਖ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਸਥਾਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਗਈ। ਡੇਵਿਡ ਧਵਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਪੂਰ ਨੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਵਰੁਣ ਧਵਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਲਈ ਦੋਸਤੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਉਹ ਇੱਕ ਟਾਰਚ ਫੜ ਕੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਮੀ ਲਾਈਨਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਮਰਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਗੋਵਿੰਦਾ ਦੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਵੀ ਨੱਚ ਰਹੇ ਸਨ।

ਕਪੂਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਮਨਾਬਾਈ ਨਰਸੀ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 15 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਬਾਂਬੇ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਆਥੀਆ ਸ਼ੈੱਟੀ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਾ ਟਾਈਗਰ ਸ਼ਰਾਫ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ ਦੀ ਸਾਥੀ ਸੀ। ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਸ਼ੈਟੀ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਡਾਂਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਸੀ।[7] 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ, ਕਪੂਰ ਨੇ ਫੁਟਬਾਲ ਅਤੇ ਹੈਂਡਬਾਲ ਖੇਡੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਲਈ ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਸਨ। ਜਦੋਂ 2016 ਵਿੱਚ ਦਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਗਈ, ਤਾਂ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਫ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫਿਰ ਬੋਸਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਮੇਜਰ ਵਜੋਂ ਦਾਖਲਾ ਲਿਆ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਅੰਬਿਕਾ ਹਿੰਦੂਜਾ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਫ਼ਿਲਮਫੇਅਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਕਪੂਰ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਪੂਰ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ਼ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਫ਼ਿਲਮ ਲੱਕੀ: ਨੋ ਟਾਈਮ ਫਾਰ ਲਵ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ , ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ , ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਸੀ। ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਨਾਨਾ ਅਤੇ ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਕਲਾਸੀਕਲ ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫ਼ਿਲਮ ਤੀਨ ਪੱਤੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮੀਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਬੇਨ ਕਿੰਗਸਲੇ ਅਤੇ ਆਰ ਮਾਧਵਨ ਨੇ ਵੀ ਰੋਲ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇ ਅਪਰਣਾ ਖੰਨਾ ਨਾਮ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਰੋਲ ਵਜੋਂ ਉਸਨੂੰ ਫਿਲਮਫੇਅਰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਮਹਿਲਾ ਅਭੀਨੇਤ੍ਰੀ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਤੇ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਨੇ ਯਸ਼ ਰਾਜ ਫਿਲਮਸ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਟੀਨ ਕਾਮੇਡੀ - ਲਵ ਕਾ ਦੀ ਐਂਡ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ੋਰ ਕਾਲਜ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਦਾ ਰੋਲ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਬਾਕਸ ਆਫ਼ਿਸ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲੀ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਰਲਵੀਂ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋਈ ਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਆਲੋਚਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਸਰਵਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਵਿੱਚ ਮਪੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਰੱਖੀ। ਪਰ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਆਸ਼ਿਕੀ ੨ ਕਰਨ ਨੈ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸਦਾ ਯਸ਼ ਰਾਜ ਫਿਲਮਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਦੈ ਕਾਂਟ੍ਰੈਕਟ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ। 2013 ਵਿੱਚ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਆਈ ਆਸ਼ਿਕੀ ੨, 1991 ਦੀ ਕਲਾਸਿਕ ਆਸ਼ਿਕੀ ਦੀ ਅਗਲੀ ਕੜੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਰੋਹੀ ਕੇਸ਼ਵ ਸ਼ਿਰਕੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਛੋਟੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਰ ਗਾਇਕਾ ਹੈ। ਪਰ ਇੱਕ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕ ਰਾਹੁਲ ਜਯਕਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਫ਼ਲ ਗਾਇਕਾ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੇ ਬਾਕਸ ਆਫ਼ਿਸ ਸੇ ਭਰਪੂਰ ਸਫ਼ਲਤ$ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 100 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕੀਤੀ। ਇਸਨੂੰ ਬਾਕਸ ਆਫ਼ਿਸ ਦੁਆਰਾ ਬਲਾਕਬਸਟਰ ਵੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸਂ ਸਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਫ਼ਿਲਮ ਗੌਰੀ ਤੇਰੇ ਪਿਆਰ ਮੇਂ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇਮਰਾਨ ਖਾਨ ਦੀ ਮੰਗੇਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕੈ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਗਰੋਂ 2013 ਵਿੱਚ FHM India ਦੁਆਰਾ ਕਰਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਦੁਨੀਆ 2013 ਵਿੱਚ 200 ਸੈਕਸੀ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ #5ਵੀਂ ਥਾਂ ਤੇ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2014 ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ ਮੋਹਿਤ ਸੂਰੀ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ek villain ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਗਲ਼ੀਆਂ ਨਾਮ ਦਾ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਇਆ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ(ਸਿਧਾਰਥ ਮਲਹੋਤਰਾ) ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਬਿਮਾਰ ਪਤਨੀ(ਸ਼ਰਧਾ ਕਪੂਰ) ਕਿਸੇ ਦੁਆਰਾ ਬੇਰਹਮੀ ਨਾਲ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਕੋਰੀਅਨ ਫ਼ਿਲਮ ਆਈ ਸਾਅ ਦੀ ਡੇਵਿਲ ਤੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੂਰੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਸਫ਼ਲ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਹੀ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਰਦਵਾਜ ਨਾਲ ਹੈਦਰ ਫ਼ਿਲਮ ਕੀਤੀ। ਜੋ ਕਿ 1995 ਦੇ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਕਹਾਣੀਵਿਵੀਅਮ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਹੈਮਲਟ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਵਿਚਰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਰਧਾ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਰਸ਼ੀਆ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਓਫ਼ੇਲੀਆ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਫ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹਿਦ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਤੱਬੂ ਵੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਕਰਣ ਜੌਹਰ ਨਿਰਮਿਤ ਫ਼ਿਲਮ ਉਂਗਲੀ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ ਗਾਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਧਾ 1234 ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਅਗਲੇ ਭਾਗ 1234-2 ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਹਿਪ-ਹਾਪ ਡਾਂਸਰ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਦੋਸਤ ਸੁਰੇਸ਼ ਮੁਕੁੰਦ(ਵਰੁਨ ਧਵਨ ਦਵਾਰਾ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ) ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵ ਸਤਰੀ ਹਿਪ ਹੋਪ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਡਾਂਸਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਨੇ ਕੋਰਿਆਗਰਾਫ਼ਰ ਪ੍ਰਭੁਦੇਵਾ ਅਤੇ ਰੈਮੋ ਡਿਸੂਜ਼ਾ ਤੋਂ ਨਾਚ ਦੇ ਕਈ ਰੂਪ ਸਿੱਖੇ। ਵਾਲਟ ਡਿਜ਼ਨੀ ਪਿਕਚਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਮਿਤ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨਿਆ ਵਿੱਚ 1.57 ਬਿਲੀਅਨ ਰੁਪਏ ਕੱਠੇ ਕੀਤੇ।

ਸਾਰਾ ਅਲੀ ਖਾਨ ਨੇ ਇੱਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੀਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ

ਸਾਰਾ ਅਲੀ ਖਾਨ (ਜਨਮ 12 ਅਗਸਤ 1995) ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹਿੰਦੀ ਫਿਮਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਪਟੌਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸੈਫ਼ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਨਸੂਰ ਅਲੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮੀਲਾ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਪੋਤੀ ਹੈ। ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਰਾ ਨੇ ਕੇਦਾਰਨਾਥ (2018) ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੁਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਪੂਤ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਈ। ਸਾਰਾ ਅਲੀ ਖਾਨ ਦਾ ਜਨਮ 12 ਅਗਸਤ 1995 ਨੂੰ ਸੈਫ਼ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ ਅਤੇ ਅਮ੍ਰਿਤਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਦੋਨੋਂ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ। ਉਹ ਪਟੌਦੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੈਂਬਰ ਹੈ।ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਇਬਰਾਹਿਮ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਨੇ ਟਸ਼ਨ (2008) ਵਿੱਚ ਬਾਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ। ਉਸਦਾ ਸੌਤੇਲਾ ਭਰਾ ਤੈਮੂਰ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਸੈਫ ਦੀ ਦੂਜੇ ਦੂਜੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਕਰੀਨਾ ਕਪੂਰ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਹੈ। ਉਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੰਗਾਲੀ ਅਤੇ ਪਠਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਪਾਸੇ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਖਾਨ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇੱਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ।ਸੈਫ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਕਾਰਾ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਫ਼ਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਕੈਰੀਅਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। 2004 ਵਿੱਚ, ਜਦ ਖਾਨ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ ਤਾਂ, ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਾਰਡੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੈਫ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ[12] ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਸੈਫ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ,ਉਹ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਧੀ ਘੱਟ ਅਤੇ ਦੋਸਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਤੇ, ਖਾਨ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਖ਼ਤ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਤਹਿਤ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਸਰਤ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਪੌਲੀਸੀਸਟਿਕ ਓਵਰੀ ਸਿੰਡਰੋਮ ਸੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਰ ਵਧਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿੱਚ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਖਾਨ ਦਾ ਵਜ਼ਨ ਵਧ ਗਿਆ ਸੀ। 2016 ਵਿੱਚ, ਉਸਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ,

ਆਪਣੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਸ਼ਨ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ ਭਾਰ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਭਾਰਤ ਪਰਤ ਆਈ। ਖਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਫਿਲਮ ਕੇਦਾਰਨਾਥ (2018) ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਹਿੰਦੂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਮੁਸਲਿਮ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ, ਖਾਨ ਨੇ ਰਾਜਪੂਤ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਬਿਹਤਰ ਕੀਤਾ। ਖਾਨ ਦੀ ਅਗਲੀ ਫਿਲਮ ਰੋਹਿਤ ਸ਼ੈੱਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਸਿੰਭਾ (2018) ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਣਵੀਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਤੇਲਗੂ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਫਿਲਮ ਟੈਂਪਰ (2015) ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਇਸ ਤੇ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕਪੂਰ ਨੇ ਖਾਨ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ; ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੈਟਲ ਹੋ ਗਏ ਜਦੋਂ ਉਹ ਦੋਵਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਈ। 'ਦ ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ ਇੰਡੀਆ' ਲਈ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਰੌਨਕ ਕੋਟੇਚਾ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਖਾਨ ਕੋਲ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁੰਦਰ ਦਿਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਉਸਦੇ ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਨਾਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਬਿਲੀਅਨ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਨਾਲ, ਸਿੰਬਾ 2018 ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਵਜੋਂ ਉਭਰੀ। ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ ਦੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਡਰਾਮੇ 'ਲਵ ਆਜ ਕਲ' (2020) ਵਿੱਚ, ਅਲੀ ਦੀ 2009 ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਨਾਮ ਦੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ, ਖਾਨ ਨੇ ਕਾਰਤਿਕ ਆਰੀਅਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਇੱਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਅਤੀਤ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਔਰਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨੰਦਿਨੀ ਰਾਮਨਾਥ ਨੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਖਾਨ ਕੋਲ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ ਤਜਰਬਾ ਜਾਂ ਮੁਹਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦੇ ਜਵਾਨ ਚਿਹਰੇ ਵਿੱਚ ਕੈਮਰਾ ਲਗਾਉਣਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਬਾਕਸ ਆਫਿਸ ਬੰਬ ਬਣ ਕੇ ਉਭਰਿਆ। ਖਾਨ ਨੇ ਕਾਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ਕੁਲੀ ਨੰਬਰ 1 ਵਿੱਚ ਵਰੁਣ ਧਵਨ ਦੇ ਨਾਲ ਅਭਿਨੈ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਡੇਵਿਡ ਧਵਨ ਦੀ 1995 ਵਿੱਚ ਇਸੇ ਨਾਮ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦਾ ਰੂਪਾਂਤਰ ਹੈ। 2021 ਵਿੱਚ, ਉਹ ਆਨੰਦ ਐਲ. ਰਾਏ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਅਤਰੰਗੀ ਰੇ' ਵਿੱਚ, ਅਕਸ਼ੇ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਧਨੁਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਅਭਿਨੈ, ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ , ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ 24 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਡਿਜ਼ਨੀ+ ਹੌਟਸਟਾਰ ਉੱਤੇ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਖਾਨ ਮਿਥਿਹਾਸਿਕ ਆਧਾਰਿਤ ਸੁਪਰਹੀਰੋ ਫਿਲਮ ਦਿ ਅਮਰ ਅਸ਼ਵਥਾਮਾ ਚ ਵਿੱਕੀ ਕੌਸ਼ਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਉੜੀ: ਦਿ ਸਰਜੀਕਲ ਸਟ੍ਰਾਈਕ ਫੇਮ ਆਦਿਤਿਆ ਧਰ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੋਨੀ ਸਕ੍ਰੂਵਾਲਾ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਇੱਕ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਿਕੜੀ ਹੈ।

Printed & Published by Amritpal Singh Printed at I.G. Printers, Pvt Ltd 104, DSIDC, Complex Okhla Industrial Area Phase-I New Delhi-110020 Keepr Jagpal Singh Published at office Daily Educator, 104 DSIDC, Okhla Industrial Area Phase-I, New Delhi .Owner : Jagjit Singh Dardi, Editor Harpreet Singh, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਿੰਟਰ ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ, ਆਈ.ਜੀ. ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ. ਡੀ. ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110020 ਕੀਪਰ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਐਜੂਕੇਟਰ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਓਖਲਾ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। (ਮਾਲਕ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ), ਐਡੀਟਰ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, PRGI (RNI) Regd. N0.42998/1985